

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Evaluační zpráva Dubí

Mgr. Marie Úlehlová

Září, 2022

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Agentura
pro sociální začleňování

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost v rámci projektu „Systémové zajištění sociálního začleňování“, registrační číslo projektu CZ.03.2.63/0.0./0.0/15_030/0000605. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Obsah

Seznam zkratk.....	4
Shrnutí evaluační zprávy	5
1 Úvod.....	6
2 Základní terminologie	6
3 Kontext lokality a spolupráce s ASZ	8
3.1 Socioekonomický kontext a rozsah sociálního vyloučení v obci.....	8
3.1.1 Zadluženost	10
3.1.2 Dávky hmotné nouze.....	13
3.1.3 Nezaměstnanost	15
3.2 Spolupráce obce Dubí s ASZ v lokalitě.....	16
4 Zadání a cíle evaluace a metodologie	17
4.1 Evaluační otázky a evaluační kritéria	18
4.2 Limity evaluace	19
4.3 Tematické zúžení evaluace SPSZ.....	20
5 Evaluované priority a cíle SPSZ	20
6 Hlavní zjištění.....	21
6.1 Dopady evaluovaných opatření podle SPSZ a jejich zhodnocení	22
6.1.1 Dopad: Snižování zadluženosti obyvatel SVL.....	23
6.1.2 Dluhová problematiku u vybraných věkových kategorií	27
6.1.3 Celkové zhodnocení dopadu	29
6.2 Naplňování cílů KPSVL	32
6.2.1 Adresnost (relevance) a konzistence s potřebami cílové skupiny	32
6.2.2 Koordinace a synergie na úrovni opatření	33
6.2.3 Udržitelnost	33
6.3 Spolupráce aktérů a ASZ	33
7 Závěry evaluace a doporučení	35
Seznam tabulek.....	36
Seznam grafů.....	36
Seznam schémat.....	36
Seznam obrázků	36
Seznam literatury	37

Seznam zkratk

ASZ	Agentura pro sociální začleňování, odbor Ministerstva pro místní rozvoj ČR
OPZ	Operační program Zaměstnanost
SAS	aktivizační služby pro rodiny s dětmi
SPSZ	Strategický plán sociálního začleňování
SPO	společně posuzované osoby
KPSVL	Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
LP	lokální partnerství
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
SVL	sociálně vyloučená lokalita/lokality
UoZ	uchazeč o zaměstnání
ÚP ČR	Úřad práce ČR

Shrnutí evaluační zprávy

Následující zpráva představuje aktualizaci evaluačního šetření a navazuje tak na evaluační zprávu, která byla realizována v roce 2020 (Büchlerová, 2020). Zpráva předkládá výsledky zhodnocení spolupráce Agentury pro sociální začleňování (ASZ) s obcí Dubí v letech 2016–2022 na základě analýzy výstupů a výsledků implementace Strategického plánu sociálního začleňování, konkrétně implementace opatření, která se týkají oblasti Dluhy – toto tematické zúžení je dále vysvětleno v kapitole 4.3 Tematické zúžení evaluace SPSZ. Ve zprávě je evaluována realizace naplánovaných opatření a dosahování strategických cílů s ohledem na jejich dopad na stav sociálního vyloučení v obci. **Cílem zprávy je popsat efekt jednotlivých opatření a jejich vliv na dosažení plánovaných dopadů**, a poskytnout tak zpětnou vazbu partnerům v lokalitě, ASZ, ale také poskytovateli podpory a tvůrcům národních sociálních politik. Výsledky zprávy jsou využitelné pro nastavování dalších intervencí v oblasti sociálního začleňování ve městě Dubí i v jiných lokalitách, kde působí ASZ, a rovněž pro formulaci obecnějších politik řešení sociálního vyloučení.

Ve městě Dubí byl od března 2017 do února 2020 realizován **projekt Šance pro každého**, jehož žadatelem bylo město Dubí a realizátorem projektu byla organizace Květina, z. s. Cílem projektu bylo zvýšení uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením ve společnosti a na trhu práce prostřednictvím realizace jednotlivých klíčových aktivit. **Jednou z těchto klíčových aktivit bylo dluhové poradenství, jehož zhodnocení je předmětem této evaluace, neboť dluhová problematika zůstává jedním z palčivých problémů v Dubí.**

Dluhové poradenství zajišťoval realizační tým, ve složení odborné garantky, odbornice na dluhové poradenství a odborníka v právní oblasti. V rámci dluhového poradenství bylo celkově podpořeno 49 osob. Nadbagatelní podporu, tedy podporu v rozsahu 40 a více hodin, získalo 15 osob. Oba indikátory osob s bagatelní i nadbagatelní podporou se podařilo naplnit. **Přesto však nebyl o službu takový zájem, jaký realizátoři předpokládali. Rolí na nižším zájmu mohla hrát krátká doba trvání projektu, za kterou nebylo možné vytvořit důvěru mezi klienty a organizací a navázat dlouhodobou spolupráci. Vliv mohla mít také omezená možnost anonymity v rámci města, které má necelých osm tisíc obyvatel.**

Přesto, že kapacity dluhového poradenství nenaplňovaly potřebu obyvatel Dubí, a služba nebyla využívána natolik, jak zástupci organizace předpokládali, lze zcela jednoznačně mluvit o přínosech realizace klíčové aktivity v Dubí. **Díky projektu získala organizace Květina, z.s. odborné know how v oblasti dluhové problematiky a dluhového poradenství**, které v rámci terénních služeb využívá i po skončení projektu. Dluhové poradenství v současné době poskytuje organizace v rámci terénní služby, to však není zcela komplexní, protože již není využíváno kancelář dluhové poradny nebo právního poradenství. V dalších letech spolupráce mezi aktéry a ASZ by bylo vhodné navázat na projekt Šance pro každého a pokračovat v nastaveném systému práce a znovu zprovoznit dluhové poradny.

Závěrečná část této evaluační zprávy obsahuje **silné a slabé stránky projektu a také doporučení, která vzešla z provedeného šetření**. Tato doporučení se týkají pokračování dluhového poradenství, nastavení projektu tak, aby lépe odpovídal potřebám cílové skupiny a organizaci, která s touto skupinou pracuje.

1 Úvod

Následující zpráva předkládá výsledky zhodnocení spolupráce Agentury pro sociální začleňování (ASZ) Dubí v letech 2016–2022 zpracované na základě analýzy výstupů a výsledků implementace Strategického plánu sociálního začleňování 2016-2018, konkrétně implementace opatření, která se týkají oblasti Dluhy – toto tematické zúžení je dále vysvětleno v kapitole 4.3. Ve zprávě je evaluována realizace naplánovaných opatření a dosahování strategických cílů s ohledem na jejich dopad na stav sociálního vyloučení v obci/obcích. Cílem evaluace je **zhodnotit efekt jednotlivých opatření a lokálního partnerství na dosažení dopadů**, a poskytnout tak zpětnou vazbu partnerům v lokalitě, ASZ, ale také poskytovateli finanční podpory, příp. tvůrcům národních sociálních politik. Výsledky zprávy jsou využitelné pro nastavování dalších intervencí v oblasti sociálního začleňování v lokalitě i v omezených možnostech v jiných lokalitách, kde působí ASZ, případně pro formulaci obecnějších politik řešení sociálního vyloučení.

2 Základní terminologie

Agentura pro sociální začleňování

Agentura pro sociální začleňování, která je od roku 2020 jedním z odborů Ministerstva pro místní rozvoj ČR, byla v roce 2008 (ještě jako odbor Úřadu vlády ČR) ustavena jako ústřední nástroj státní správy pro řešení sociálního začleňování. V lednu 2020 se stala součástí struktury Ministerstva pro místní rozvoj ČR, konkrétně sekce pro bydlení a sociální začleňování a i nadále je samostatným odborem pro sociální začleňování. Jejími dvěma základními úkoly je zajištění podpory obcím v procesu sociální integrace a odborná koordinace řešení sociálního vyloučení na národní úrovni. ASZ podporuje obce a města v tom, aby mohly plnit svoji funkci v zajišťování rovného přístupu ke vzdělávání, bydlení, zaměstnání, zdravotní péči a dalším zdrojům a institucím všem svým občanům bez ohledu na jejich sociální status.

Základním nástrojem ASZ při řešení sociálního vyloučení v konkrétní obci/obcích je **sítování a propojování relevantních místních aktérů**, které je nezbytným předpokladem pro implementaci integračních procesů. K tomu slouží tzv. **lokální partnerství** (LP), platforma, v jejímž rámci se koordinovaně řeší jednotlivé problematické oblasti prostřednictvím vytyčení strategických cílů a naplánování konkrétních opatření pro jejich naplňování. Strategické cíle, opatření k jejich dosahování a jiné inkluzivní aktivity jsou ukotveny v dokumentu s názvem **Strategický plán sociálního začleňování** (SPSZ), který je za odborné a facilitační podpory lokálního konzultanta ASZ vytvářen lokálním partnerstvím obce. SPSZ je ústředním nástrojem řešení sociálního začleňování v konkrétní obci, podle něhož spolupráce ASZ a obce probíhá, a na jehož základě je také možné zhodnotit úspěch intervencí a spolupráce aktérů včetně ASZ.

ASZ za dobu svého působení dosáhla značných úspěchů, především v odborném zmapování problému sociálního vyloučení a možností jeho řešení a v rozšíření sociálně inkluzivního diskurzu. Podařilo se jí v lokálních samosprávách implementovat nové způsoby práce představované především propojením, koordinací a aktivizací místních aktérů. Je schopna

také pojmenovávat sociální problém přesněji a šířeji i s jeho příčinami, čímž je umožněna změna vnímání problému aktéry místní sociální politiky. Může poskytnout alternativu k segregacním a restriktivním praktikám, v nichž vidí řada lokálních politiků jediný nástroj řešení.

V rámci své práce však naráží také na určité **limity**. Jedním z limitů je skutečnost, že vůči partnerům nedisponuje vlastními finančními zdroji a sehrává tak primárně úlohu odborného poradce a motivátora. Disponuje rovněž jen omezenými možnostmi systémového ovlivňování na úrovni národní politiky. ASZ je tedy hlavně zprostředkujícím aktérem, který nemá přímý vliv na stav sociálního vyloučení a sociálně vyloučených lokalit v obcích.

Sociální vyloučení

Pod pojmem sociální vyloučení chápeme proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají **ztížený přístup ke zdrojům** běžně dostupným většině obyvatel, zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení a možnosti participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování. Se sociálním vyloučením je často spojena určitá míra **stigmatizace** ze strany většinové společnosti, která může izolaci ještě prohlubovat.

Sociální vyloučení se vyznačuje různými charakteristikami, které se v různých lokalitách vyskytují s různou intenzitou. Společná všem lokalitám a jejich obyvatelům je však skutečnost, že se potýkají s **několika zásadními existenčními problémy zároveň**, a tudíž jejich řešení, které by směřovalo k vymanění se ze stavu sociální exkluze, je natolik obtížné, že je pro sociálně vyloučeného takřka nedosažitelné bez vnější pomoci.

Základními indikátory sociálního vyloučení je materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na státní podpoře, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování a kriminality a vysoká míra migrace. Jednotlivé ukazatele samy o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Různé kombinace intenzity těchto jevů pak vytváří charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o **sociálně vyloučené lokalitě** (SVL). Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou zákonné normy, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti i faktory vnitřní, mezi něž se řadí např. životní styl samotných sociálně vyloučených, které se často mezigeneračně reprodukuje. Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou. Je však nutné důrazně se vyhradit proti zaměňování pojmu sociální vyloučení s příslušností k romskému etniku. Výše uvedený popis fenoménu sociálního vyloučení jasně dokládá, že stav vyloučení

ze společnosti může postihnout kohokoliv, nehledě na jeho etnickou příslušnost. Tomu také odpovídá zacílení intervencí Agentury pro sociální začleňování.

3 Kontext lokality a spolupráce s ASZ

3.1 Socioekonomický kontext a rozsah sociálního vyloučení v obci

Město Dubí leží na úpatí Krušných hor, v těsném sousedství města Teplice v Ústeckém kraji. Skládá se ze sedmi městských částí, jsou to Dubí (Dubí-střed, Dolní Dubí), Mstišov, Pozorka, Bystřice, Běhánky, Drahůnky a Cínovec. Město Dubí je spjata s báňskou činností, která zde v minulosti probíhala a která se zapsala do charakteru krajiny. Dále je spjata s produkcí skla a porcelánu, kdy město Dubí bylo součástí teplické aglomerace zaměřené na výrobu keramiky a porcelánu světového významu. V současné době v Dubí stále sídlí firmy zabývající se keramickou a sklářskou výrobou. Město je také známé jako lázeňské město, neboť se nachází v chráněné krajinné oblasti přírodních zdrojů léčivých vod.

Po roce 1989 se v Dubí postupně zavíraly výrobní podniky oblasti textilního a sklářského průmyslu a strojírenství. Otevření hranic s Německem přineslo pozitivní efekty v podobě obchodních příležitostí a rozvoje místních služeb a infrastruktury. Zároveň však přineslo zvýšení bezpečnostních rizik a nárůst sociálně patologických jevů, se kterými se město stále potýká. Mezi nejpalčivější problémy patří vysoký počet uživatelů drog. Jde obec s nejvyššími koncentracemi uživatelů drog v ČR (Büchlerová, 2018, s. 11). Dalším palčivým problémem v Dubí je koncentrace sexbyznysu, který kvůli hlavnímu silničnímu tahu do Německa a otevřením hranic v devadesátých a nultých letech zažil obrovský rozmach. V posledních letech došlo k poklesu zájmu o pouliční služby, které bylo ovlivněno zprovozněním dálnice z Prahy do Drážďan, kdy se Dubí ocitlo mimo hlavní trasu. Útlum těchto služeb byl také ovlivněn nástupem nových forem sexbyznysu a regulacemi obce.

Ke konci roku 2021 žilo ve městě 7 805 obyvatel. Podle Situační analýzy z roku 2013 (ICL Management, 2013, s. 9), která mapovala rozsah sociálního vyloučení v Dubí, žilo odhadem 373 osob v sociálně vyloučených lokalitách, které utvářelo celkem 130 domácností. SPSZ (2018) odhaduje, že v Dubí počet sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených osob narostl z důvodu zvýšené migrace v celém regionu až na 500 osob. Ve městě se nenacházejí žádné homogenní koncentrované a prostorově ohraničené sociálně vyloučené lokality. Jedná se spíše o tzv. mikrolokality, které jsou tvořeny jednotlivými domy, jejichž koncentrace v ulicích je nízká, a v jejichž sousedství je běžná populace. Takto definovaných objektů, ve kterých žijí obyvatelé sociálně vyloučení nebo sociálním vyloučením ohrožení, se nacházelo v Dubí celkem 29. Podle pozdější analýzy z roku 2018 (Büchlerová, 2018, s. 23) se počet těchto objektů zvýšil na 41¹. Tyto objekty se nachází celkem na čtyřech potencionálních sociálně vyloučených lokalitách, které se nacházejí v městských částech Pozorka, Dubí 1, městské části Bystřice a Mstišov.

¹ Autorka Situační (Büchlerová, 2018) analýzy však zároveň upozorňuje na odlišnost metodologie v obou šetření, která mohla způsobit odchylku. Zatímco v prvním případě byly objekty identifikovány terénním výzkumem vnějších aktérů, v druhém pak prostřednictvím sociálních pracovníků působících v místě, kteří mají detailní přehled o situaci. Nárůst počtu objektů podle výpovědí respondentů souvisí především s uzavíráním ubytoven, které dříve sloužily nejen k ubytování sociálně marginalizovaných, ale také jako nevěstince, a kde se soustřeďoval na jednom místě větší počet osob.

Pro posouzení rozsahu sociálního vyloučení v území ASZ sestrojila tzv. index sociálního vyloučení (Lang & Matoušek, 2020), který v sobě zahrnuje klíčové ukazatele v oblasti sociálního vyloučení a umožňuje posoudit míru rozsahu sociálního vyloučení jak na lokální, tak na celorepublikové úrovni. Index se skládá z několika indikátorů, které vycházejí z administrativních dat, jež jsou centrálně evidována a pravidelně aktualizována. Seznam obsažených indikátorů je následující:

- Příjemci příspěvku na živobytí
- Příjemci příspěvku na bydlení
- Osoby v exekuci
- Dlouhodobě nezaměstnané osoby
- Předčasné odchody ze systému vzdělávání v běžných třídách.

Pro účely systematizace práce s daty jsou obce rozděleny podle počtu bodů v indexu do čtyř následujících kategorií:

- 1. kategorie 0 až 1 bod
- 2. kategorie 2 až 7 bodů
- 3. kategorie 8 až 11 bodů
- 4. kategorie 12 až 30 bodů

Obce spadající počtem bodů do 3. a 4. kategorie jsou považovány za obce s vyšším zatížením sociálním vyloučením.

Ve srovnání podílu obcí dle kategorií indexu, mají obce Ústeckém kraji vyšší zastoupení obce s 8 a více body. Tyto obce tvořily v Ústeckém kraji 20,9 %, zatímco v případě ČR je zastoupení těchto obcí 8,3 % ze všech obcí. Jedná se tak o druhé nejvyšší zastoupení těchto obcí v rámci krajů. Nejvyšší podíl těchto obcí, 23 %, má Karlovarský kraj (Korecká, Z., Lang, P. & Kopecká, 2020, s. 8-9).

Tabulka 1 Obce ústeckého kraje dle bodového rozpětí indexu sociálního vyloučení v roce 2018

Bodové rozpětí	Počet obcí - ULK	% podíl obcí - ULK	Počet obcí - ČR	% podíl obcí - ČR
0 až 1	81	22,9	3344	53,4
2 až 7	199	56,2	2395	38,3
8 až 11	36	10,2	300	4,8
12 až 30	38	10,7	219	3,5
CELKEM	354	100	6258	100

Zdroj: Korecká, Z., Lang, P. & Kopecká, 2020

V tabulce 2 je zobrazen vývoj indexu sociálního začleňování v Dubí během let 2016 až 2021, které se během let pohybovat mezi 12 až 18 body. V rámci regionálního srovnání se ukazuje, že obec spadá mezi 10,7 % obcí v Ústeckém kraji, které jsou nejvíce zatíženy sociálním vyloučením.

Tabulka 2 Vývoj indexu sociálního vyloučení během let v Dubí

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hodnota indexu	18	16	16	12	16	14

Zdroj: ASZ, vlastní zpracování

Tabulka 3 následně zobrazuje hodnoty jednotlivých indikátorů indexu sociálního začleňování v roce 2016 a 2021. Mezi lety 2016 a 2021 došlo ke snížení hodnoty všech indikátorů, kromě počtu příspěvků na péči, který nepatrně vzrostl. I přes snížení hodnoty některých indikátorů se Dubí stále umísťuje ve 4. kategorii indexu sociálního vyloučení.

Tabulka 3 Vývoj hodnot indikátorů indexu sociálního vyloučení během let v Dubí

Hodnota	2016	2021
	Počet (% z populace)	Počet (%z populace)
Počet obyvatel	7 927	7 805
Počet osob v exekuci	1 366 (20,2 %)	1 000 (15,3 %)
Počet příspěvků na bydlení	276 (4,1 %)	182 (2,8 %)
Počet doplatek na bydlení	108 (1,6 %)	48 (0,7 %)
Počet příspěvků na živobytí	220 (3,3 %)	104 (1,6 %)
Počet příspěvků na péči	402 (5 %)	439 (5,6 %)
Počet uchazečů o zaměstnání	395 (7,6 %)	273 (5,5 %)
Počet předčasných odchodů ze škol	4 z celkového počtu žáků ² 33 (12 %)	4 z celkového počtu žáků 46 (8,7 %)
Index sociálního vyloučení	18 (z 30 možných)	14 (z 30 možných)

Zdroj: ASZ, vlastní zpracování

V následujících podkapitolách jsou podrobně rozvedeny některé z těchto indikátorů sociálního vyloučení ve městě Dubí.

3.1.1 Zadluženost

Zadlužení byl jeden z velkých problémů domácností v celém regionu již v době zahájení spolupráce ASZ a přetrvává dosud (Büchlerová, 2018, s.13). Jak je patrné z tabulek níže, během let 2017 až 2021 byl podíl osob v exekuci v Ústeckém kraji a ORP Teplice téměř dvakrát vyšší než podíl v celé ČR. **Během těchto let dosahoval podíl osob v exekuci v Dubí ještě o několik procentuálních bodů více než v celém regionu.** Ke konci roku 2021 celorepublikový podíl osob v exekuci dosahoval 7,4 %, v Dubí byl tento podíl 15 %. V ORP Teplice a Ústeckém kraji byl tento podíl 14 %.

Během sledovaných let došlo v Dubí k poklesu celkového počtu osob v exekuci z 1 400 na 882 osob. Klesající trend v počtu osob v exekuci je byl také v ORP Teplice, Ústeckém kraji a ČR. Zároveň ve všech těchto oblastech došlo k poklesu počtu celkového počtu exekucí. Oproti tomu ale docházelo ke zvýšení počtu osob s 10 a více exekucemi, a to jak v Dubí, ORP Teplice, tak Ústeckém kraji.³ **Zatím co poměr osob s 10 a více exekucemi činil v Dubí v roce 2017 13 %, ke konci roku 2021 činil tento poměr 24 %. Zatím co tedy dochází**

² Jedná se o celkový počet žáků, kteří ukončili povinnou školní docházku běžné třídy v daném školním roce

³ Za ČR tato data nejsou dostupná ve všech sledovaných letech

k celkovému snížení počtu osob, které mají exekuci, dochází k růstu počtu osob, které mají 10 a více exekucí, a to jak v Dubí, tak v ORP Teplice a Ústeckém kraji.

Tabulka 4 Přehled osob v exekuci a počtu exekucí k 31.12.2017

	Dubí	SO ORP Teplice	Ústecký kraj	ČR
Počet osob v exekuci	1 400	16 443	125 241	862 207
% podíl osob v exekuci (přepočten na obyvatelstvo 15+)	21 %	19 %	19 %	10 %
Celkový počet exekucí	6 787	79 526	652 338	4 666 727
Počet dětí a mladistvých v exekuci	6	76	1 359	5 934
Počet osob 18-29 let v exekuci	199	2 419	18 093	111 583
Počet seniorů (65+ let) v exekuci	152	1 244	8 963	60 670
Počet osob s 10 a více exekucemi	182	2 137	20 038	n/a
% podíl osob s 10 a více exekucemi	13 %	13 %	16 %	n/a

Zdroj: Mapa exekucí

Tabulka 5 Přehled osob v exekuci a počtu exekucí k 4.3.2020

	Dubí	SO ORP Teplice	Ústecký kraj	ČR
Počet osob v exekuci	1 247	15 055	115 770	773 880
% podíl osob v exekuci (přepočten na obyvatelstvo 15+)	19 %	17 %	17 %	9 %
Celkový počet exekucí	6 817	82 815	687 056	4 467 538
Počet dětí a mladistvých v exekuci	10	147	1 602	9 556
Počet osob 18-29 let v exekuci	149	2 062	15 317	91 481
Počet seniorů (65+ let) v exekuci	148	1 352	10 202	66 247
Počet osob s 10 a více exekucemi*	224	2 860	24 311	n/a
% podíl osob s 10 a více exekucemi *	18 %	19 %	21 %	n/a

Zdroj dat: Exekutorská komora ČR

*data jsou k 20.4.2020 z Mapy exekucí

Tabulka 6 Přehled osob v exekuci a počtu exekucí k 31.12.2021

	Dubí	SO ORP Teplice	Ústecký kraj	ČR
Počet osob v exekuci	1 000	12 471	94 400	653 910
% podíl osob v exekuci (přepočten na obyvatelstvo 15+)	15 %	14 %	14 %	7,4 %
Celkový počet exekucí	6 271	80 937	665 144	4 426 812
Počet dětí a mladistvých v exekuci	n/a	n/a	n/a	n/a
Počet osob 18-29 let v exekuci	n/a	n/a	n/a	n/a
Počet seniorů (65+ let) v exekuci	n/a	n/a	n/a	n/a
Počet osob s 10 a více exekucemi	236	3 045	26 190	158 427
% podíl osob s 10 a více exekucemi	23 %	24 %	28 %	24 %

Zdroj dat: Exekutorská komora ČR

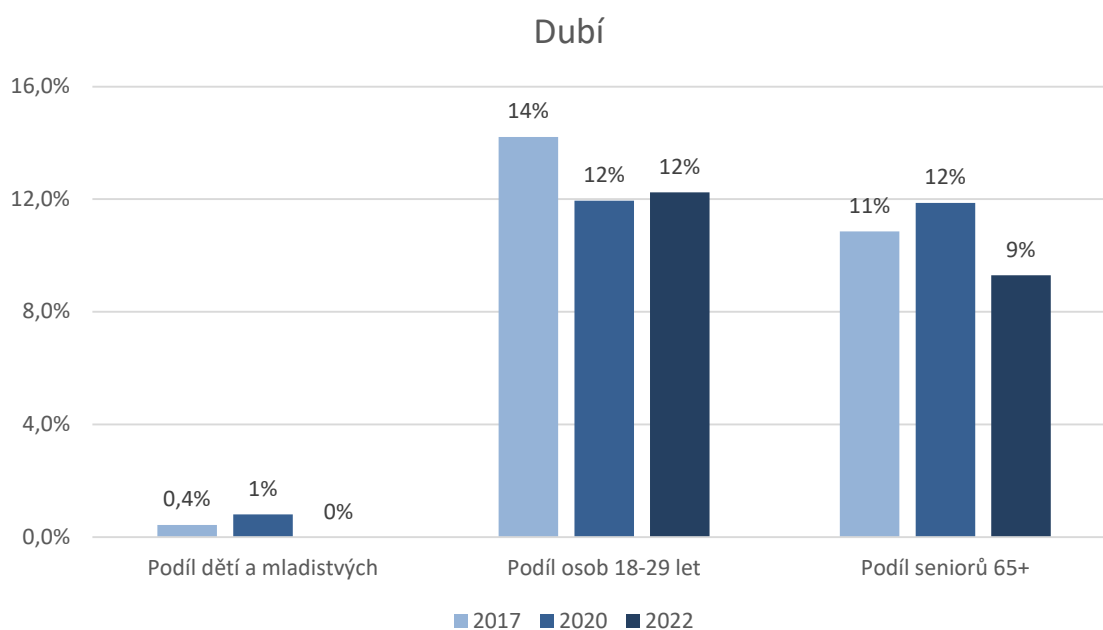
Tabulka 7 Přehled osob v exekuci a počtu exekucí k 30.6.2022

	Dubí	SO ORP Teplice	Ústecký kraj	ČR
Počet osob v exekuci	882	12 367	96 080	683 239
% podíl osob v exekuci	n/a	n/a	n/a	n/a
Celkový počet exekucí	5 609	78 796	651 755	4 165 938
Počet dětí a mladistvých v exekuci	0	n/a	n/a	n/a
Počet osob 18-29 let v exekuci	108	n/a	n/a	n/a
Počet seniorů (65+ let) v exekuci	82	n/a	n/a	n/a
Počet osob s 10 a více exekucemi	n/a	n/a	n/a	n/a
% podíl osob s 10 a více exekucemi	n/a	n/a	n/a	n/a

Zdroj dat: Exekutorská komora ČR

Co se týče věkové rozložení dlužníků v Dubí, během sledovaných let se příliš nemění. Podíl dětí mladistvých se pohybuje kolem 1 %. Podíl osob ve věku 18-29 se pohybuje okolo 12-14 % a seniorů ve věku 65 let a starších se pohybuje mezi 9 až 12 %.

Graf 1 Podíl věkových skupin v exekuci v Dubí

Zdroj dat: Exekutorská komora ČR

Počet osob, které vstoupily do osobního bankrotu v Dubí během let 2018–2021, kopíruje klesající trend počtu osob v exekuci. Zároveň nepatrně roste poměr počtu osob v osobním bankrotu vůči osobám v exekuci, zatímco v roce 2018 tento poměr činil 12,21 %, v roce 2021 činil 13,50 %. Ve srovnání s SO ORP Teplice, kde tento poměr činil 15,76 % a v Ústeckém kraji, kde činil 15,73 %⁴, je v Dubí poměr osob v osobním bankrotu vůči osobám v exekuci

⁴ Zdroj: Mapa bankrotů

nižší o dva procentní body a může tak odrážet menší saturaci území dluhovým poradenstvím nebo jeho nižší úspěšnost.

Obrázek 1 Vývoj počtu osob v osobním bankrotu v Dubí

DUBÍ	2018	2019	2020	2021
<i>okres Teplice, Ústecký kraj</i>				
Počet osob v osobním bankrotu	171	174 (+1,8 %)	154 (-11,5 %)	135 (-12,3 %)
Podíl osob v bankrotu	2,58 %	2,62 % (+0,04 p.b.)	2,35 % (-0,28 p.b.)	2,06 % (-0,28 p.b.)
Průměrný počet věřitelů	8,6	8,9 (+0,3)	-	-
Průměrný věk	44,1	43,6 (-0,4)	46,4 (+2,7)	47,7 (+1,3)
<u>Věková struktura osob v bankrotu:</u>				
Počet osob ve věku 18 až 29 let	23	29 (+6)	15 (-14)	10 (-5)
Počet osob ve věku 30 až 39 let	41	34 (-7)	34 (+0)	32 (-2)
Počet osob ve věku 40 až 49 let	57	59 (+2)	50 (-9)	37 (-13)
Počet osob ve věku 50 až 65 let	38	38 (+0)	38 (+0)	39 (+1)
Počet seniorů (65+ let)	12	14 (+2)	17 (+3)	17 (+0)

Zdroj dat: Mapa bankrotů

3.1.1.1 Zadluženost obyvatel vůči obci

Podle zástupce Finančního odboru městského úřadu Dubí vzniká nejvíce dluhů vůči obci z pokut uložených městskou policií nebo přestupkovou komisí. Tyto dluhy jsou předávány k vymáhání Celní správě, u které nevzniká žádné úrokové příslušenství. Na pokutách uložených městskou policií bylo k 15.5.2022 dluh 2 989 720,40 Kč, přestupcích uložených přestupkovou komisí města Dubí Odboru vnitřních věcí městského úřadu Dubí 711 978,33 Kč a pokutách uložených stavebním úřadem byl dluh 59 799,06 Kč. Přesný počet dlužníků není možné sdělit, programové vybavení toto nesleduje. Počet případů předaných k vymáhání jen u pokut městské policie je 4 177. Odhadem za tuto agendu je zde cca 2 000 osob, které stále dluží (PSZ, 2022, s. 10).

Město Dubí nemá z důvodu privatizace mnoho městský bytů, celkově disponuje 64 městskými byty. Dlužníků na nájemném se zálohami na energie celkem bylo 60. Celková dlužná částka činila 28 340 686,- Kč; z toho jistina: 2 307 584,- Kč; z toho příslušenství: 26 033 102,- Kč (PSZ, 2022, s. 10). Město Dubí nemá poplatek z komunálního odpadu a dluhy, které v minulosti na těchto poplatcích vznikly, byly zastupitelstvem odepsány. Dluhy na nájemném z pozemků činili 203 500,- Kč a dluhy na poplatcích ze psů 1 007 000,- Kč. Tyto zmíněné pohledávky již podléhají občanskému zákoníku a směrnici města Dubí. Dlužníků, kteří zažádali o splátkový kalendář, bylo ve všech případech podle zástupce z finančního odboru vždy vyhověno. Jestliže dluh není splácen, po třech upomínkách je předán soudnímu exekutorovi.

Finančního odboru městského úřadu Dubí si aktuálně nevede přehled ohledně věkové struktury dlužníků vůči obci.

3.1.2 Dávky hmotné nouze

Dávky v hmotné nouzi jsou nepojistné dávky sloužící jednotlivcům či rodinám s nízkými příjmy, kteří nejsou schopni zajistit zlepšení kvality svého života vlastním přičiněním a jsou ohroženi sociálním vyloučením. Smyslem dávek hmotné nouze je zajistit těmto lidem naplnění

základních životních potřeb, tedy nejnütnější náklady na bydlení, ošacení, jídlo, případně další předměty denní potřeby. V České republice rozlišujeme tři typy dávek: Příspěvek na živobytí (PnŽ), doplatek na bydlení (DnB) a mimořádnou okamžitou pomoc (MOP)⁵. Počet vyplacených dávek v hmotné nouzi ilustruje vývoj a rozsah sociálního vyloučení v lokalitě. Pro identifikaci lokalit s vyšším podílem sociálně vyloučených osob je proto vhodným nástrojem analýza rozložení příjemců dávek hmotné nouze.

Jak vyplývá z Tabulky 8, v Dubí docházelo od roku 2020 ke snižování počtu vyplacených dávek PnŽ a DnB. Tento pokles kopíroval celorepublikový trend, kdy se v důsledku zlepšování ekonomiky zvyšovala i životní úroveň obyvatel. Od roku 2020 můžeme ale sledovat opětovný nárůst počtu vybraných dávek hmotné nouze, pravděpodobně v důsledku protipandemických opatření a krize na trhu s energiemi. Při srovnání nárůstu počtu příjemců v Dubí, SO ORP Teplice, Ústeckém kraji a ČR, je patrné, že k většímu nárůstu vybraných dávek hmotné nouze došlo především v Dubí a v SO ORP Teplicích. Zatím co v Ústeckém kraji a ČR byl tento růst pozvolnější.

Tabulka 8 Porovnání množství vyplacených dávek hmotné nouze v Dubí, SO ORP Teplice, Ústeckém kraji a ČR vždy za průměrný měsíc v daném roce

	PnŽ vyplacených v průměrném měsíci				DnB vyplacených v průměrném měsíci			
	2018	2020	2021	Rozdíl 2020-2021	2018	2020	2021	Rozdíl 2020-2021
Dubí	126	89	104	+ 16,9 %	51	40	48	+ 20 %
SO ORP Teplice	1 453	984	1 098	+ 11,6 %	575	397	468	+ 17,9 %
Ústecký kraj	13 670	9 944	10 535	+ 5,9 %	6 497	4 039	4 377	+ 8,4 %
ČR	79 033	61 605	65 094	+ 5,7 %	40 890	32 751	34 883	+ 6,5 %

Zdroj dat: MPSV

Bližší pohled na rozložení dávek PnŽ a DnB poskytují tabulky 9 a 10 z dat poskytnutých MPSV, které zobrazují více jak 5 příjemců v dané ulici. Levá část tabulek poskytuje pohled na počet jednotlivých příjemců, tedy domácností. Pravá část tabulky zobrazuje počet příjemců včetně dalších společně posuzovaných osob, která může více přibližovat skutečnou situaci sociálně vyloučených domácností, protože zobrazuje skutečný počet sociálně vyloučených osob vztahující se k určité adrese.

Největší počet pobírajících vybrané dávky hmotné nouze je v ulici Ruská. Za ní následují ulice Mírová, Na Výšině, Střední a Tovární. Kromě ulice Na Výšině, jsou všechny ulice zmíněny v situačních analýzách (ICL Management, 2013; Büchlerová, 2018), která podobně popisují sociálně vyloučené lokality v Dubí. Ulice Na Výšině situační analýzy nezmiňují, tato ulice ale navazuje na ulici Ruskou, a tak rozšiřuje sociálně vyloučenou lokalitu v městské části Dubí 1. Oproti tomu se mezi ulicemi s příjemci sociálních dávek neobjevují všechny ulice, které jsou zmiňovány v situačních analýzách.

⁵ Dávka MOP je vyplácena jako jednorázová pomoc při nenadálé životní události, proto ji v následné analýze nebude věnována pozornost.

Tabulka 9 Meziroční srovnání počtu příjemců příspěvků na živobytí v jednotlivých ulicích vždy za prosinec daného roku (v roce 2022 za červen)

	Počet příjemců PnŽ v Dubí ⁶							
	Počet příjemců (bez dalších SPO)				Počet příjemců vč. dalších SPO			
	Prosinec 2018	Prosinec 2020	Prosinec 2021	Červen 2022	Prosinec 2018	Prosinec 2020	Prosinec 2021	Červen 2022
Mírová	16	13	19	18	58	44	51	60
Na Výšině	7	5	6	10	7	5	6	10
Ruská	41	26	40	33	98	82	102	96
Střední	9	9	6	0	41	41	32	0
Tovární	7	5	5	5	22	12	12	10
Celkem	80	58	76	66	266	184	203	176

Zdroj dat: MPSV

Tabulka 10 Meziroční srovnání počtu příjemců doplatku na bydlení v jednotlivých ulicích vždy za prosinec daného roku (v roce 2022 za červen)

	Počet příjemců DnB v Dubí ⁷							
	Počet příjemců (bez dalších SPO)				Počet příjemců vč. dalších SPO			
	Prosinec 2018	Prosinec 2020	Prosinec 2021	Červen 2022	Prosinec 2018	Prosinec 2020	Prosinec 2021	Červen 2022
Na Výšině	7	6	7	11	7	6	7	11
Ruská	26	15	32	25	44	24	60	63
Celkem	33	21	39	36	51	30	67	74

Zdroj dat: MPSV

3.1.3 Nezaměstnanost

V Dubí se v souladu s republikovým trendem snižovala nezaměstnanost do roku 2019. Od roku 2019 se opět zvyšovala a jak je patrné z Tabulky 11, nárůst počtu UoZ mezi roky 2019 a 2021 byl v Dubí vyšší než v ORP Teplice, Ústeckém kraji a celé ČR.

Tabulka 11 Meziroční srovnání podílu nezaměstnaných osob v Dubí, ORP Teplice, Ústeckém kraji a ČR

	Dubí	ORP Teplice	Ústecký kraj	ČR
2017	4,21	3,90	5,39	3,77
2019	3,23	2,65	3,90	2,28
2021	4,90	3,91	4,48	3,49
Rozdíl 2017-2021	+0,7 p. b.	+0,01 p. b.	-0,91 p. b.	-0,28 p. b.

Zdroj dat: ÚP ČR

Specifikou cílovou skupinou jsou osoby dlouhodobě nezaměstnané, za které jsou považovány osoby v evidenci Úřadu práce déle než 12 měsíců. I jejich podíl se na celkovém počtu nezaměstnaných osob dařilo od roku 2017 snižovat. Nárůst byl opět zaznamenán v roce 2021.

Tabulka 12 Vývoj dlouhodobě nezaměstnaných UoZ v Dubí

	Prosinec 2017	Prosinec 2019	Prosinec 2021
Počet evidovaných UoZ	248	174	273
Počet evidovaných UoZ – v evidenci nad 12 měsíců	102	20	84
Podíl evidovaných UoZ – v evidenci nad 12 měsíců	41 %	11,5 %	30,8 %
Počet evidovaných UoZ – v evidenci nad 24 měsíců	66	11	24
Podíl evidovaných UoZ – v evidenci nad 24 měsíců	26,6 %	6,3 %	8,8 %

Zdroj dat: ÚP ČR

⁶ Tabulka zobrazuje pouze ulice, kde je 5 a více příjemců. Barevně jsou pak odlišena čísla, která jsou statisticky významně vyšší než ostatní.

⁷ Tabulka zobrazuje pouze ulice, kde je 5 a více příjemců. Barevně jsou pak odlišena čísla, která jsou statisticky významně vyšší než ostatní.

3.2 Spolupráce obce Dubí s ASZ v lokalitě

Spolupráce města Dubí a ASZ byla zahájena v roce 2013, kdy byla zpracována přihláška ke spolupráci a následně byla vyhotovena vstupní situační analýza (ICL Management, 2013). V roce 2015 byl vypracován Strategický plán pro sociální začleňování na období 2016-2018 (SPSZ, 2015), který byl v roce 2018 revidován pro období 2018–2021 (SPSZ, 2018). V dalším roce byl vypracován Tematický akční plán pro období 12/2019-12/2022 (TAP, 2019) zaměřený na komunitní práci v místní části Pozorka. Jeho cílem byla především aktivizace místních obyvatel, jejich zkompetentňování a zapojování do místních společenství, a dále podpora tvorby místních občanských komunit a spokojeného sousedství všech obyvatel Dubí spolu s vytvářením podmínek pro jejich účast na správě věcí veřejných.

SPSZ pro období 2016-2018 i jeho revize byly zaměřeny na čtyři oblasti, a to na oblasti sociálních služeb, zaměstnanost, vzdělávání a bezpečnost. Oblast vzdělávání byla následně řešena samostatně v rámci Místního plánu inkluze, který byl schválen v březnu 2021 (MPI, 2021). Dále byl připravován Plán sociálního začleňování města Dubí na období 2022–2026 (PSZ, 2022), který byl v září 2022 ve fázi schvalování na zastupitelstvu města Dubí, který definuje sedm strategických oblastí, které jsou tematicky rozděleny. Kromě zmíněných oblastí z předchozí strategického dokumentu, se dále jedná o oblasti duhy, bydlení a komunita.

V rámci KPSVL byly realizovány celkem tři projekty, které se podílely na naplňování opatření SPSZ v Dubí. První dva projekty byly podpořeny z výzvy 26 OZP, třetí projekty byl podpořen z výzvy 52 OPZ. Jednalo se o následující projekty:

- *Služby sociální prevence Dubí*, realizace: 4/2016–3/2019 (sociální služby),
- *Šance pro každého*, realizace: 3/2017–2/2020 (oblast sociální služby, bezpečnost),
- *Podpora komunitní práce ve městě Dubí*, realizace: 5/2020–6/2022 (komunitní práce)

Dále byl podán projekt *Terénní program WHITE LIGHT I Dubí* věnující se drogové problematice, který ale nakonec nebyl schválen.

Podle první evaluační zprávy ASZ (Büchlerová, 2020) hodnotili místní aktéři z Lokálního partnerství dosavadní průběh spolupráce velmi pozitivně. Zásadním přínosem byla změna uvažování město o sociálním začleňování a jeho řešení. ASZ přinesla jak odborný vzhled do problematiky a funkční návody k řešení problémů města, tak nový způsob organizace práce jednotlivých aktérů. Ustanovením Lokálního partnerství získalo Dubí platformu pro společné a koordinované řešení sociálního začleňování, na které se partneři pravidelně scházejí, komunikují a ve svých činnostech spolupracují. Zcela zásadní pro nastartování integračních procesů bylo získání poskytovatele služeb sociální prevence, které v Dubí do roku 2014 zcela chyběly. Díky aktivnímu přístupu města byla navázaná spolupráce s organizací Květina, z. s., jež se stala komplexním poskytovatelem chybějících sociálních služeb. Vznik terénního programu a sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, který organizace poskytuje, byl na základě spolupráce s městem s ASZ podpořen projekty financovanými z OP Z prostřednictvím mechanismu KPSVL. Významným výsledkem spolupráce byla také výstavba komunitního centra v Pozorce, která byla podpořena z projektu IROP skrze KPSVL (Büchlerová, 2020).

4 Zadání a cíle evaluace a metodologie

Pro zhodnocení výsledků spolupráce obcí s Agenturou pro sociální začleňování byla zvolena kombinace procesní a dopadové evaluace. Dopady vznikají přímým i nepřímým působením výstupů realizovaných opatření. Existence dopadů je zkoumána pomocí evaluačních ukazatelů. Evaluační ukazatele jsou měřitelné indikátory, jejichž pomocí je zjišťováno, jaká změna (dopad) byla způsobena prostřednictvím realizovaných opatření. Evaluační ukazatele mohou být kvantitativní i kvalitativní povahy a jsou vytvářeny na základě expertních znalostí ASZ o jednotlivých tematických oblastech. Pro formulování evaluačních ukazatelů byla využita logika teorie změny (Rukověť evaluátora, ASZ, 2018). Východiskem teorie změny je strategický plán sociálního začleňování evaluované obce, který je analyzován logikou zachycenou níže ve schématu 1. Každé opatření nemusí, a obvykle nemá, svůj unikátní dopad. Často má více opatření jeden společný dopad.

Schéma 1: Postup při stanovování dopadů intervencí

V úvodní fázi evaluace lokality je vytvářen evaluační design, do něhož jsou zaneseny strategické a obecné cíle ze SPSZ, opatření, kterými jsou dosahovány, jejich výstupy a očekávané dopady spolu s evaluačními ukazateli. Realizované a nerealizované výstupy jsou zjišťovány za pomoci lokálního konzultanta či místních aktérů a dopady jsou definovány s ohledem na specifický kontext lokální situace. V případě některých intervencí – typicky u posilování kapacit sociálních služeb – zůstáváme při formulování dopadů spíše na úrovni výstupů, neboť zjišťování dopadů by vyžadovalo využití výrazně robustnějších výzkumných metod než umožňuje evaluační proces v ASZ.

Při evaluaci ve městě Dubí, která probíhala v června 2022 do srpna 2022, byly využity následující **výzkumné metody a techniky**:

- **Polostrukturované rozhovory** s místními institucionálními aktéry:
 - projektová manažerka MAS Cínovecko, o.p.s. a manažerka sociálního začleňování města Dubí
 - projektový manažer MAS Cínovecko, o.p.s.
 - ředitelka MAS Cínovecko, o.p.s.
 - ředitelka organizace Květina, z.s.
 - sociální pracovnice ve službě SAS organizace Květina, z.s.
 - vedoucí služeb a sociální pracovnice ve službách Terénní programy Květina a NZDM organizace Květina, z.s.
- **Telefonické rozhovory** s místními institucionálními aktéry:
 - vedoucí Odboru školství a sociálních věcí městského úřadu Dubí
 - zástupci kontaktního centra Teplice organizace White light I, z.ú.

- zástupce Finančního odboru městského úřadu Dubí
- **Desk research:** sekundární analýza dostupných dokumentů a dokumentů ASZ
- **Analýza dat:**
 - Z veřejně přístupných zdrojů (*mapa exekucí, mapa bankrotů, data MPSV, GŘ ÚP, ČSÚ*)
 - Poskytnutých místními aktéry (*průběžné zprávy o realizaci zakázky v rámci projektu Šance pro každého poskytnuté MAS Cínovecko, o.p.s.*)

4.1 Evaluační otázky a evaluační kritéria

Jak již bylo uvedeno výše, účelem evaluace je posoudit míru naplnění cílů specifikovaných v SPSZ 2016–2018 a také dopady implementovaných opatření na cílovou skupinu. Posouzení dopadů není možné bez detailní analýzy jednotlivých opatření, resp. projektů, vždy s ohledem na jejich adresnost, relevanci a konzistenci vůči potřebám cílové skupiny, s ohledem na koordinaci s ostatními aktéry, a také s ohledem na podporu synergií relevantních pro podporu osob ohrožených sociálním vyloučením. Evaluace zároveň přihlíží na prosazení změny v oblasti sociálních (integračních) politik v lokalitě, včetně zhodnocení činnosti lokálního partnerství a podpory obdržené od ASZ.

Klíčové otázky, které navigují evaluaci, jsou strukturovány takto:

Dopady, resp. konsekvence přijatých opatření

- Vytvořila či přispěla opatření k dosažení dopadů v krátkodobém, střednědobém a případně dlouhodobém horizontu?
- Které partikulární aspekty opatření přispěly k prosazení změn (pozitivních i negativních) v životě osob ohrožených sociálním vyloučením?
- Komu dopady opatření pomohly, jakým způsobem a za jakých okolností?
- Objevily se nějaké rozdíly v dopadech opatření na různé věkové, etnické či genderové skupiny osob?
- Lze realizovaným opatřením připsat dosažené změny?
- Objevily se nějaké nezamýšlené dopady (pozitivní a negativní) opatření, např. dopady na vztahy mezi příjemci a osobami, které nebenefitovaly z implementace opatření?
- Jaký byl vliv ostatních faktorů (nad rámec jednotlivých opatření), které ovlivnily dosažení cílů?
- Jaké další investice jsou vyžadovány pro to, aby byla zajištěna udržitelnost výsledků dosažených v rámci opatření?

Adresnost a relevance

- Adresují opatření skutečné potřeby cílové populace osob?
- Byla opatření vhodně nastavena pro to, aby adresovala potřeby osob nejvíce ohrožených sociálním vyloučením?

Konzistence

- Je rozsah opatření z pohledu kapacit služeb konzistentní s potřebami osob ohrožených sociálním vyloučením v dané lokalitě?

Koordinace

- Změnila se koordinace mezi aktéry implementujícími jednotlivá opatření v dané lokalitě?
- Zapojily se domácnosti ohrožené sociálním vyloučením do (jiných) aktivit/opatření zaměřených na jejich podporu?

Udržitelnost

- Jaké jsou hlavní faktory (interní i externí), které pozitivně či negativně ovlivní udržitelnost opatření?

Klíčové otázky, které navigují evaluaci v oblasti hodnocení **lokálního partnerství a podpory obdržené od ASZ**, jsou následující:

- Jaké bylo očekávání klíčových aktérů od Lokálního partnerství?
- Jak klíčoví aktéři hodnotí proces přípravy SPSZ?
- Jak klíčoví aktéři hodnotí podporu poskytovanou ASZ? Jak spolupracují?
- Jaké hlavní úsilí nyní vyvíjí obec v oblasti přístupu k sociální problematice a sociálnímu vyloučení?
- Jak klíčoví aktéři hodnotí celkovou užitečnost SPSZ?
- Podařilo se zachytit všechny relevantní aktéry a zahrnout je do spolupráce?
- Měla jejich spolupráce efekt ve smyslu nových projektů nebo zvýšení kapacity již existujících?
- Je spolupráce udržitelná do budoucna?

Analytická část (kap. 6 – Hlavní zjištění) je členěna dle jednotlivých evaluačních kritérií, kde v jednotlivých podkapitolách evaluace usiluje o zodpovězení otázek uvedených výše.

4.2 Limity evaluace

Evaluace dopadů spolupráce ASZ a obcí se sociálně vyloučenými lokalitami naráží na několik zásadních limitů. Některé z nich jsou obecnými metodologickými problémy evaluace sociálních jevů, jiné se týkají specifik práce ASZ.

Specifickými omezeními vyplývajícími z povahy ASZ jako organizace a její činnosti, která byla zmíněna již v předchozí kapitole, je zejména rozpor mezi tím, že **primární cílovou skupinou ASZ je obec a místní institucionální aktéři**, avšak zvolená evaluační metoda šetří dopady intervencí na sociálně vyloučené osoby, které jsou pro ASZ sekundární, tedy nikoliv bezprostřední, cílovou skupinou. Již z tohoto východiska vyplývá, že činnost ASZ může mít pouze **zprostředkovaný vliv na vznik dopadů** v sociálně vyloučených lokalitách. Zásadní roli v jejich uskutečnění má aktivita místních aktérů, kterou může ASZ podpořit, nemůže ji však zastoupit.

Problémem pro aplikaci dopadové evaluace je rovněž skutečnost, že strategické plány sociálního začleňování mnohdy nejsou vytvořeny ve vhodné logické struktuře, která by implikovala očekávané dopady. S tím souvisí také **absence průběžného monitoringu výstupů a sběru potřebných dat** a informací pro hodnocení změn stavu sociálního vyloučení či postupu průběhu sociální integrace.

Zároveň musíme vzít úvahu také komplexní povahu sociálního problému, jímž je sociální vyloučení. Do jeho vývoje, stejně jako obecně do vývoje společnosti, silně **intervenuje velké množství vnějších faktorů**, které ASZ, ale ani obce a jejich obyvatelé nemohou nijak ovlivnit. K vnějším intervenujícím faktorům můžeme přiřadit i **systémové nastavení** jednotlivých politik státu, které determinuje možnosti řešení různých aspektů sociálního vyloučení. Další důležitou skutečností, kterou musíme mít na mysli při hodnocení spolupráce obcí s ASZ, je to, že

integrační procesy jsou dlouhodobé povahy a jejich výsledky se projevují až po delší době, od intervencí tedy nelze očekávat okamžitý dopad a změny v sociálně vyloučených lokalitách.

Jiný limit prováděné evaluace představuje **nedostatek dostupných relevantních dat** takřka ve všech oblastech intervencí, a to především dat vztažených k malým územním jednotkám, a k identifikovaným sociálně vyloučeným lokalitám. Data, která jsou poskytována místními aktéry, pak mívají různou strukturu, obsah i validitu. Navíc je obvykle nelze ověřit z jiných zdrojů.

S ohledem na uvedená obecná i specifická metodologická omezení je při evaluaci kladen důraz na **kvalitativní zkoumání**, které umožní podat hlubší kontextuální hodnocení dopadů intervencí a vytvořit co nejuvěrnější obraz stavu lokality.

4.3 Tematické zúžení evaluace SPSZ

Po provedení několika pilotních evaluací se ukázalo, že komplexní evaluace, tj. evaluace dopadů všech realizovaných cílů a opatření SPSZ, je kapacitně náročná a tato náročnost s velikostí města obvykle stoupá. Zároveň opatření v některých tematických oblastech mají menší rozsah a záběr a jejich vliv na celkovou situaci v dané oblasti je menší a zároveň předvídatelný i bez podrobné evaluace. Proto evaluační tým po diskuzi s řídicím orgánem projektu OPZ přistoupil k tematickému zúžení každé evaluace. **Evaluační zprávy jsou proto zaměřeny na zhodnocení jedné vybrané oblasti definované v SPSZ** na základě tematických oblastí řešených Agenturou pro sociální začleňování. Při výběru této oblasti je přihlédnuto ke specifickým evaluované lokality – rozsah opatření tematické oblasti v dané lokalitě a rozsah naplněných opatření, další plánované zaměření obce v oblasti sociálního začleňování. Na základě těchto měřítek byla pro aktualizaci evaluačního šetření **v obci Dubí vybrána oblast Dluhy**, neboť dluhová problematika zůstává jedním z palčivých problémů v obci. Oblast Dluhů se průřezově dotýká v SPSZ oblasti Sociálních služeb, která již byla evaluována v rámci první evaluační zprávy v Dubí (Büchlerová, 2020). V rámci této zprávy byla oblast zadluženosti jediná, které se během sledovaných let nezlepšily hodnoty v rámci ukazatelů sociální zátěže v území.

5 Evaluované priority a cíle SPSZ

V tabulce níže jsou vybrané obecné cíle a specifické cíle obsažené v SPSZ, které se týkají oblasti dluhů. Tabulka následně obsahuje opatření a jeho plnění.

Tabulka 13 Priority a cíle evaluované na základě tematického zúžení

S.1 Priorita	Služby pro ohrožené sociálním vyloučením
<i>S 1.1 Obecný cíl</i>	<i>Zajistíme optimální síť služeb (terénních i ambulantních), které budou zajišťovat různé potřeby obyvatel SVL</i>
<i>S.1.1.2 Specifický cíl</i>	<i>Od začátku roku 2016 funguje v Dubí proti dluhové poradenství v rozsahu 1x týdně</i>
<i>Opatření</i>	<i>Vznik dluhového poradenství</i>
Splnění/nesplnění	Odůvodnění

ano	Plněno v rámci projektu města Dubí Šance pro každého od listopadu 2017 do konce února 2020. Služba byla poskytována 2 x 4 hodiny týdně. Dále je dluhové poradenství poskytováno v rámci terénního programu organizace Květina, z. s.
S.1 Priorita	Služby pro ohrožené sociálním vyloučením
S 1.2 Obecný cíl	Budeme efektivně koordinovat a řídit aktivity zaměřené na sociální začleňování v Dubí
S. 1.2.1. Specifický cíl	Budeme v Dubí od roku 2016 systematicky realizovat vzdělávací aktivity v oblasti dluhové problematiky (pro pracovníky, seniory, SVL žáky)
Opatření	Realizace vzdělávacích aktivit v oblasti dluhové problematiky
Splnění/nesplnění	Odůvodnění
ano	Vzdělávací aktivita nebyla realizována v rámci tohoto projektu. Aktivity se podařilo částečně realizovat mimo KPSVL – preventivní program pro žáky ZŠ; organizace Člověk v Tísni a Květina z. s. realizovaly přednášky v klubu seniorů a klubu žen. Proběhlo školení pracovníků města Dubí a asistentů prevence kriminality. Byla vytvořena metodika pro sociální práci v oblasti dluhů pro pracovníky města a relevantní aktéry (zpracovatel: Květina, z. s.). Dále proběhly čtyři workshopy cílené na zadlužené osoby, jejichž tématem byla finanční gramotnost. Byla také vytvořena metodika pro sociální práci v oblasti dluhů pro pracovníky města a relevantní aktéry (zpracovatel: Květina, z. s.).

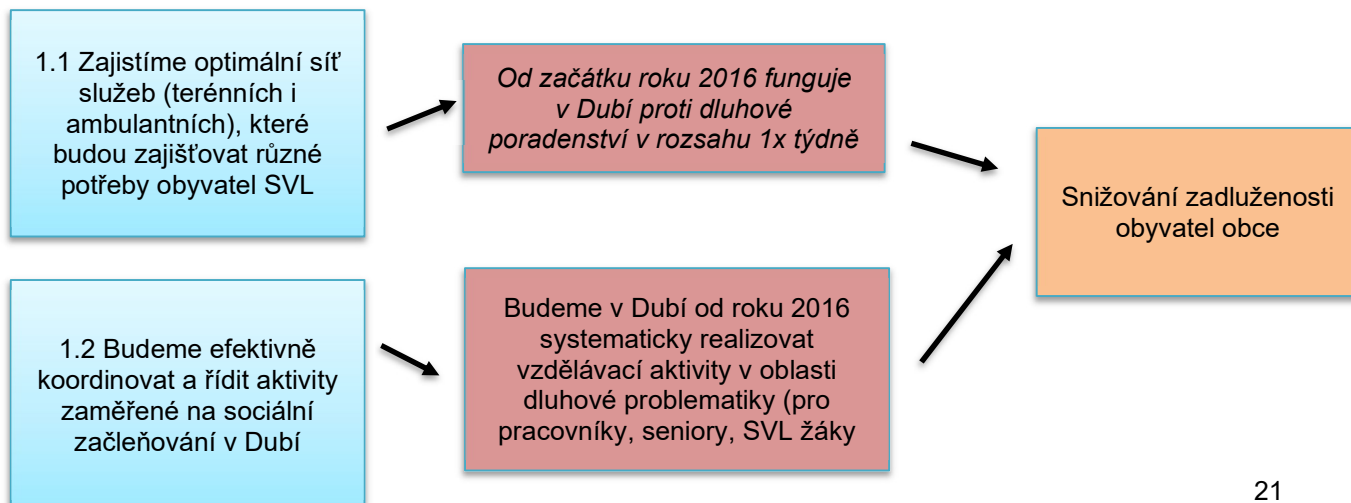
6 Hlavní zjištění

V SPSZ Dubí 2016-2018 nejsou jednoznačně definovány očekávané dopady nastavených opatření. Proto bylo při jejich stanovení vycházeno z analytické části SPSZ, zároveň z původních záměrů a cílů, které stály za formulací jednotlivých cílů a opatření v SPSZ Dubí. Na základě těchto oblastí byl definován jeden zkoumaný dopad:

- **Snižování zadluženosti obyvatel SVL,**

Podrobné propojení cílů definovaných v SPSZ, výstupů plánovaných opatření a definovaných dopadů je ilustrováno v následujícím schématu:

Schéma 1 Propojení priorit, cílů (opatření) a dopadů SPSZ Dubí

6.1 Dopady evaluovaných opatření podle SPSZ a jejich zhodnocení

Tabulka 14 Přehled projektu věnující se dluhovému poradenství v Dubí

Žadatel	Realizátor	Název projektu	Cíl projektu	Doba realizace
Město Dubí	Kvěтина, z. s.	Šance pro každého	zvýšení uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením ve společnosti a na trhu práce prostřednictvím realizace jednotlivých klíčových aktivit	1.3.2017 – 29.2.2020

Nezisková organizace Kvěтина, z.s., která byla realizátorem projektu Šance pro každého, byla založená roku 2006. Svým vznikem reagovala na problémy teplického regionu, související zejména se sociální tematikou. Prioritně svojí činností zaměřuje ve městě Dubí. Organizace ve městě Dubí provozuje klub Magnet, kde realizuje volnočasové a vzdělávací aktivity pro děti a mládež, nízkoprahové denní centrum Kvěтина, poskytuje aktivizační služby pro rodiny s dětmi a terénní programy (SAS). Organizace již v rámci projektů OPZ realizovala projekt Služby sociální prevence v Dubí, který byl zaměřený na terénní programy a SAS.

Cílem projektu *Šance pro každého* bylo zvýšení uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením ve společnosti a na trhu práce prostřednictvím realizace jednotlivých klíčových aktivit. Základní strategií bylo vytvoření potřebných aktivit, zaměřených na práci s obyvateli. Cílovým stavem těchto aktivit byla rodina/jednotlivec, který je schopen samostatně zvládat problémy každodenního života a zajistit svým dětem podle svých možností odpovídající podmínky pro jejich všestranný rozvoj směrem ke své a jejich budoucí samostatnosti, nezávislosti na sociálním systému a k uplatnění se na otevřeném trhu práce. Minimálním cílovým stavem je zastavit zhoršování nepříznivé sociální situace rodiny/ jednotlivce.

Jednalo se o tyto klíčové aktivity:

- KA: Asistent prevence kriminality – cílová skupina: pachatelé (mládež, dospělí), rizikovní jedinci, obyvatelé města
- KA2: Socioterapeutické pobyty – cílová skupina: mládež a dospělí ve věku 15 až 20 let
- KA3: Tutoring a mentoring – cílová skupina: mládež a dospělí ve věku 15 až 20 let
- KA4: Case management
- **KA5: Dluhové poradenství**
- KA6: Evaluace projektu a klíčových aktivit

V rámci **dluhového poradenství** pak bylo cílem poskytnout pomoc občanům města Dubí, objektivně vyhodnotit jejich celkovou finanční situaci, do které se dostali kvůli dluhům, a učinit správná rozhodnutí při jejich řešení. Cílem bylo také klienta učit finanční samostatnosti, soběstačnosti při jednání s úřady, plánování a komunikaci s institucemi, orientaci na pracovním trhu apod.

6.1.1 Dopad: Snižování zadluženosti obyvatel SVL

Tabulka 15 Přehled klíčových evaluačních ukazatelů dopad 1

Dopad	Evaluační ukazatele
Snižování zadluženosti obyvatel obce	<ul style="list-style-type: none">• Změna kapacit sociální služby za dané období• Míra informovanosti o způsobech oddlužení mezi obyvateli SVL• Dostupnost informací o možnostech oddlužení na webu obce/jinde v obci• Změna v kompetencích pro řešení zadluženosti u účastníků školení• Změna počtu osob v exekuci

V rámci projektu byla zajištěna **dluhová poradna**, která fungovala dvakrát týdně čtyři hodiny, v pondělí a ve středu v rozdílných kancelářích. V pondělí fungovala dluhová poradna v prostorách Květiny, z. s., která se nacházela v ulici Střední 169/32, v městské části Pozorka. Poradna byla otevřená od 8 do 12 hodin. V průběhu projektu byla tato kancelář přemístěna do nově vybudovaného komunitního centra Květiny, z. s. na adrese Mírová 325/4a. Ve středu byla dluhová poradna otevřená prostorech města Dubí v ulici Krušnohorská 41 v městské části Dubí 1 a od 13 do 17 hodin.

Dluhové poradenství zajišťoval **realizační tým**, který byl složen z vedoucí týmu, která byla odbornou garantkou. Dále odborníci na dluhové poradenství, jejíž úvazek byl v rozsahu 0,4 úvazku. V týmu byl také odborník v právní oblasti, který zajišťoval právní poradenství pro dluhovou poradkyni. Dále byla zajištěna spolupráce se dvěma terénními pracovníky Květiny, z. s., kteří informovali klienty o možnosti využití konzultace s dluhovým poradcem v dluhové poradna a zajišťovali dluhové poradenství v rámci terénních služeb.

Co se týče **propagace dluhového poradenství**, tak podle zástupců využili k propagaci všechny dostupné zdroje. Byly například vytvořeny informační letáky s informacemi o dluhovém poradenství, kdo jej může využít, s čím může pracovník poradny zájemcům pomoci. Na letáku byly také uvedeny kontakty na pracovníky a adresy obou kanceláří a dobou jejich provozu. Tyto letáky byly distribuovány na Městský Úřad města Dubí, na Odbor školství a sociálních věcí, k rukám terénní pracovníce města a také k Městské policii Dubí. Dále byly letáky předány pracovníkům relevantních sociálních služeb ve městě, dále byly rozmístěny do čekáren praktických lékařů pro dospělé ve městě. Letáky byly v průběhu projektu pravidelně distribuovány do rukou zmíněných osob nebo na daná místa. Městem byly také vytvořeny informační plakáty, které svým obsahem kopírovaly letáky, a které byly vyvěšeny na informačních deskách ve městě. K propagaci dluhové poradny byly také využity webové stránky města, Květiny, z. s., dále vyšel článek v Dubském zpravodaji. V květnu 2019 proběhl také Den otevřených dveří v Komunitním centru Dubí, kde je jedna z kanceláří dluhové poradny.

Podle zástupců organizace se **klienti obraceli na dluhové poradny** s nejrůznějšími zakázkami, podle kterých se odvíjela délka a způsob podpory jednotlivých klientů:

„To jsem pozorovala spíš v druhý kanceláři, kdy tam fakt byli některý lidi, který si přečetli tu ceduli. Člověk, jak tam seděl, tak je pozoroval. Měla jsem tam žaluzie, tak jsem je trošku viděla. Odešli, pak za týden šli znovu okolo, jenom prošli, prohlídli si to. Pak, když jsme se bavili, tak říkali, že na to kouká měsíc a teda už ví, že to musí rozseknout, tak je tady se zeptat. (...) ale tím, jak to bylo na těch dveřích napsané, kdyby se to možná jmenovalo jinak, tak by to pro ně bylo snazší.“ (zástupkyně organizace Květina, z. s.)

„I to samotný téma dluhů, není to téma, který byl chtěl každý řešit a otevřeně se bavit s cizím člověkem. Většinou každý, kdo tam přišel, tak měl problém s tím, že něco zkazil a přede mnou se omlouval. Mně to bylo jedno, ale sám před sebou, že člověk nějak selže. Teď si to musí zpracovat a jít to někam řešit, tak je to těžký, si myslím. A kor pro lidi, který vůbec nejsou zvyklý s těma sociálníma službama nějak pracovat, tak to musí být mnohem těžší přijít někam takhle.“ (zástupkyně organizace Květina, z. s.)

Podle zástupců organizace se kanceláře dluhové poradny lišily na základě rozdílných zakázek, se kterými klienti přicházeli. Zakázky se mnohdy odvíjeli od toho, v jaké životní a finanční situaci se klient nacházel. Do **dluhové poradny v ulici Krušnohorská**, která se nacházela v blízkosti městského úřadu, docházeli především klienti, kteří sociální služby běžně nevyužívají. Zástupci organizace zařazovali tyto klienty do střední nebo nižší střední třídy, tito byli většinou zaměstnaní, měli jednu až dvě exekuce a potřebovali poradit, jak situaci řešit. Tito klienti se však mnohdy ostýchali služby dluhového poradenství využít. Jak dokreslují úryvky z rozhovorů se zástupkyněmi organizace níže, na nižším zájmu klientů mohlo hrát roli umístění dluhové poradny na malé náměstí se zastávkou autobusu a její dobrá viditelnost, která kvůli obavám z narušení anonymity odrazovala klienty vstoupit dovnitř: **Oproti tomu klienti, kteří navštěvovali druhou kancelář dluhové poradny v ulici Střední v městské části Pozorka**, se nacházeli v tíživé životní situaci. Jak dokládá úryvek zástupkyně organizace níže, jednalo se o stejné zakázky klientů, kterými se zabývali terénní pracovníci, ti obvykle řešili celkovou životní situaci jednotlivce nebo domácnosti, kdy se během práce s klientem ohledně bydlení nebo zaměstnání odkrývala špatná finanční situace klientů, kteří měli více exekucí:

„To byli spíš klienti, co byli podobný tomu terénu. Když pak přišli s tím balíkem věcí, tak to bylo od základ, podívat se na ty příjmy, výdaje, zjistit, kde je něco ubrat nebo dát návrhy, kde by to šlo ubrat. Zjistit, jestli ty senioři berou to bydlení, když na něj mají nárok a potom se bavit o tom, aby v tom měsíci nějak vyšel a zároveň nějakým způsobem umořil ten aktuální dluh, co přišel. Vždycky jsme se soustředili na to, co přišlo a ty ostatní většinou dávali dozadu, protože oni měli ty dluhy vysoký.“ (zástupkyně organizace Květina, z. s.)

Zástupci organizace tak pomáhali klientům se sestavování rozpočtu jednotlivce nebo domácnosti, hledáním možností navýšení příjmů, ušetření nebo omezení výdajů. Zároveň se podpora těchto klientů mnohdy týkala i souvisejících oblastí života klienta, které úzce souvisí

s finanční situací klienta a s udržení standardu bydlení. Tyto oblasti se obvykle týkaly orientace v dávkách sociálního zabezpečení (zejména dávky sociální podpory a dávky pro osoby se zdravotním postižením), pomoc při dodržování termínů splatnosti placení záloh za energií, vyplnění poštovních poukázek k jednotlivým úhradám, komunikaci s dodavateli o splátkovém kalendáři v případě nedoplatku na vyúčtování apod.

V rámci prvních jednání se zájemcem o spolupráci byla pracovníkem nejdříve mapována klientova ekonomická situace a byly s klientem dojednány prvotní cíle podpory. Podle zástupců organizace byl však u většiny klientů problém s mapováním ekonomické situace klienta a celkového dluhu, protože klientům chyběly potřebné dokumenty ohledně vzniklých dluhů. V případě, kdy bylo možné zmapovat ekonomickou situaci klienta, a byla s klientem navázaná dlouhodobá spolupráce, byla s klientem podepsána Dohoda o spolupráci, sběru základní anamnézy a podpisu Monitorovacího listu. **Jestliže se jednalo o podporu v řádu jednotek hodin, jednalo se většinou o podporu**, kdy pracovník poskytl informace o možnostech podpory ze strany pracovníka, vysvětlení obsahu dopisu od exekutorského úřadu, vysvětlení možností reakcí na danou situaci, jednorázové sepsání žádosti o splátkový kalendář, doporučení na jiného odborníka apod. **V případech, kdy byla podpora poskytována formou terénní práce**, se jednalo o případy, kdy klient žádal pracovníka o podporu při osobním jednání (např. komunikace s majitelem bytu při vyúčtování záloh s vysokým nedoplatkem za služby, komunikace s dodavateli energií při vyúčtování nedoplatku apod.) Dále byla forma terénní práce využívána v případě, že měl klient kvůli vysokému věku nebo zhoršenému zdravotnímu stavu obtíže docházet do dluhové poradny.

Organizace Květina, z. s. nemá akreditaci Ministerstva spravedlnosti ČR k poskytování oddlužení, organizace tak nemohla sepisovat s klienty návrhy na oddlužení a podávat je. Pracovníci tedy poskytovali základní informace o podstatě samotného oddlužení, podmínkách schválení oddlužení a předávali kontakty na kompetentní subjekty působící v okolí města Dubí, které se nacházejí v Teplicích, Litvínově, Ústí nad Labem nebo Bílíně. V Teplicích například Květina, z. s. spolupracovala v organizaci P-I-P Samuel, z. s.⁸, která poskytuje oddlužení, s Oblastní charitou Most, která působí v Duchcově, nebo v Ústí nad Labem spolupracovala s Poradnou při finanční tísní, o.p.s., jejichž zaměstnanec byl ochotný přijet za klienty do Dubí. Podle zástupců Květiny, z. s. však nakonec využili pouze telefonické konzultace se zástupcem z Poradny při finanční tísní, o.p.s. **Podle Průběžné zprávy o realizaci zakázky v rámci projektu Šance pro každého, měli pracovníci zpětnou vazbu od třech osob o tom, že se jim podařilo vstoupit do oddlužení díky podpoře pracovníka a předaným kontaktům.**

Podle zástupců organizace se klienti na poradnu nejčastěji obraceli s řešením nedoplatků za energie nebo bydlení, pomoc se žádostmi o splátkové kalendáře nebo s požadavkem na řešení konkrétního dluhu, nejčastěji se jednalo o řešení exekucí, se kterou si klienti nevěděli rady a potřebovali poradit, jak situaci řešit. Zástupci organizace se neseťkávali s tím, že by klienti měli dluhy vůči obci, což může být ovlivněno nízkým počtem městských bytů a zrušením poplatků z komunálního odpadu. **Podle zástupců nemohli klienti obvykle vstoupit do oddlužovací akce pod názvem Milostivé léto, která byla vyhlášena státem, protože**

⁸ Organizace P-I-P Samuel, z. s. provozovala občanskou a dluhovou poradnu. Ke konci srpna 2022 skončil projekt, ze kterého byly tyto poradny podpořeny. Otevření poraden zástupce organizace očekává za rok, kdy bude vypsána nová výzva Operačního programu Zaměstnanost. V současné době je tak možné obrátit se pouze na právníka z této organizace, který skrze advokátní služby zprostředkovává návrhy na oddlužení.

původní dluh klientů je příliš vysoký. Současná akce Milostivé léto II. se v Dubí podle zástupců organizace týká jednoho člověka.

Podle zástupců organizace vliv s opatřeními souvisejícími s pandemií covid-19, kdy byli zavřené provozovny v gastronomii a dalších odvětvích, ovlivnil zakázky, se kterými klienti přicházeli. Během této doby se zdvojnásobil počet lidí, kteří přicházeli s jednorázovou poptávkou, a přibylo tedy jednorázových intervencí. Do rozpočtu rodin a jednotlivců se také promítly zvyšující se ceny potravin, nájmu a energií. V poslední době se zástupci organizace také setkávají s problémem, kdy klienti z důvodu zadlužení nemohou najít poskytovatele energií, který by jim zajistil energie v domácnosti. Z rozhovoru se zástupci organizace vyplývá, že zhoršenou dostupnost těchto služeb ovlivnil menší počet poskytovatelů energií a také zprovoznění internetového portálu Registr dlužníků, kde je možné dohledat údaje o zadlužení jednotlivce:

„Vždycky si to klient byl schopnej nějak zařídit, i když měl dluhy u dvou, u třech společností, tak vždycky bylo na trhu kolem deseti poskytovatelů a vždycky měl možnost si zajistit někde energie. V tuhle chvíli není to asi úplně dlouho zprovozněný, funguje společnej registr dlužníků, takže oni už když dluží u jednoho poskytovatele, tak má velkej problém u jiných a zároveň je těch poskytovatelů teď na trhu méně a je problém toho poskytovatele získat i pro běžný lidi. Dřív se přetahovali, chodili po těch seniorech, teď mají energetický společnosti trošku jiný starosti a nábor nových zákazníků není tak masivní a není tak vstřícněj. Setkáváme se s tím, že rodiny mají velkej problém zajistit někoho, kdo by jim elektriku připojil do bytu.“ (zástupkyně organizace Květina, z. s.)

Celkově proběhlo 569 setkání s klienty, včetně realizovaných kontaktů a intervencí. **Podle průběžných zpráv o realizaci zakázky bylo od počátku realizace dluhového poradenství podpořeno 49 osob.** Nadbatelní podporu, tedy podporu v rozsahu 40 a více hodin, získalo 15 osob z čehož s 11 mělo uzavřenou dohodu o spolupráci. Oba indikátory osob s batelní i nadbatelní podporou se podařilo naplnit. **Jak dokreslují úryvky z rozhovorů zástupců organizace níže, i přesto však bylo problematické vykázat 40 hodin práce s klientem, protože mohla být vykazována pouze práce v dluhové poradně, nikoli v rámci terénních služeb:**

„I když přišli s nějakýma dluhama, tak to bylo do dvaceti hodin, na pár schůzek. Čtyřicet hodin je intenzivní práce a je to na delší dobu, a to v kanceláři s někým je těžký udělat. Něco jinýho, když člověk chodí do terénu a klíčuje k tomu další věci a řeší s ním ten další obsah, ale v kanceláři od stolu přímo na tom dluhu, pokud nepíšu sama tisíc papírů, na každou exekuci něco zvlášť, což po mně nikdo nechtěl, tak to bylo náročný těch čtyřicet hodin.“ (zástupkyně organizace Květina, z. s.)

Podle zástupců MAS Cínovecko, o. p. s. mohla hrát roli na problematické vykazování 40 hodin také vyplňování monitorovacích listů, které klienti podepisovali, což mohla být pro klienty bariéra:

„A potom samozřejmě, aby se nemuseli ti lidé, pokud to jenom lze ztotožňovat v systému monitorovacím, aby se s nimi podepisoval třeba jenom jednoduchý kontrakt právě stavící se výhradně k té službě, kterou vyžadují, k tomu poradenství a my totiž ještě píšeme a podepisujeme monitorovací listy s nimi. Pro nás to není problém, vytváří to spíš mentální bariéru.“ (zástupce MAS Cínovecko, o.p.s.)

V rámci projektu byly také plánované čtyři workshopy, které byly zaměřené na téma finanční gramotnosti a na témata, se kterými se klienti nejčastěji potýkají v rámci zakázek v dluhové poradně. Workshopy byly vždy naplánované na 8 hodin. Za dobu realizace projektu byly realizovány tyto workshopy:

- *Život bez dluhů*, které ho se účastnilo 9 účastníků,
- *Když přijde exekuce*, účastnilo se ho 10 účastníků,
- *Co znamená oddlužení*, účastnilo se 9 účastníků,
- *Šmejdi*, který navštívilo 10 účastníků.

Účast na workshopech byla podle zástupců organizace také problematické z hlediska anonymity:

„Dělali se pak i skupinový akce. Měli jsme nějaký školení na tu finanční gramotnost, počítali jsme to, aby věděli. Tam se zase nikomu moc nechtělo, nechtělo se aby se vědělo, že Pepa má taky dluhy. V tom to bylo těžký. Samozřejmě pro toho pracovníka je to stres, když ví, že potřebuje čtyřicet hodin a nechce si je vyvářet z ničeho.“ (zástupkyně organizace Květina, z. s.)

6.1.2 Dluhová problematiku u vybraných věkových kategorií

Věkové skupiny obyvatel jsou vybráni na základě SWOT analýzy obsažené v SPZ (2022), která v oblasti ohrožení identifikovala dvě věkové skupiny – seniorů a dětí a mladistvých, u kterých se zvyšuje míra zadluženosti. U obyvatel seniorského věku to potvrzují i zástupci Květina, z. s.

Senioři

I přesto, že cílová skupina dluhového poradenství byla pouze do 65 let, byla služba poskytována i seniorům. **Podle zástupců organizace navíc tato věková skupina mezi klienty v posledních letech přibývala. V loňském roce tvořila věková kategorie seniorů třetinu všech klientů terénního programu.**

Podle zástupců organizace jsou jejich klienti senioři, kteří bydlí v bytech, ať už vlastních nebo pronajatých, a doposud nebyli v kontaktu s žádnou sociální službou. Dluhy, které mají, vznikly poměrně nedávno. Většinou se jedná o situace, kdy klienti mají nízké příjmy, se kterými těžko vychází. Vysoké nedoplatky nebo překvapivé výdaje se senioři snaží řešit půjčkami, které si sjednávají sami a stávají se zákazníky společností, které poskytují nevýhodné půjčky. Některé případy zadlužení se také týkaly situací, kdy senior pomohl

známým před krachem v podnikání tím, že si vzal několik drobnějších půjček na své jméno. Ve chvíli, kdy známí přestali splácet pohledávky, věřitelé se začali obracet na samotného klienta seniorského věku. Tyto případy doplňuje zástupkyně organizace:

„Senioři jsou specifický v tom, že to nejsou dluhy, který se táhnou dlouho. To jsou dluhy, jsou to většinou půjčky, kterou se nažili vytlout překvapivý výdaj a tím, jak jsou na to sami, tak úplně nedohlédli nebo tu smlouvu si pořádně nepřečetli. Nebo jsou dobrá cílovka pero ty Providenty, nechají se přemluvit, jak jsou na toho člověka, který je komunikačně zdatný, sami. Tak to radši podepíší a pak se v tom začnou plácet, protože to pak nezvládaj. Přejde i malej nedoplatek a nezvládaj vyjít. Boje se pak těch lidí, co na ně chodí klepat.“ (zástupkyně organizace Květina, z. s.)

„Přibývají nám senioři, teď jsme na to koukali, že loni byla třetina klientů v terénním programu seniorského věku, což nebývalo takhle dřív. (...) To jsou pak klienti, který se nám proměňují, jdou tam teď ty starší hodně.“ (zástupkyně organizace Květina, z. s.)

Podle zástupců organizace se senioři dozvěděli o dluhovém poradenství různými kanály. Někteří senioři byli vytipováni terénními pracovníky organizace. Někteří se o dluhovém poradenství dozvěděli u lékaře nebo v nemocnicích, se kterými organizace Květina, z. s. spolupracuje. Někteří senioři se informují na radnici města ohledně řešení své situace.

Mladí dospělí

Zástupci organizace definovali mladé dospělé, kteří jsou ve věku 18 až 29 let, jako specifickou skupinu, která nemá příliš motivaci finanční situaci řešit a chybí jim mnohdy představa toho, kam by mohla situace dojít. **Jak dokládá zástupkyně organizace v citaci níže, dluh u mladých dospělých vzniká obvykle v rodině, jakmile dítě dospěje do 18 let, je na něj v rodině přepsán dluh nebo jsou na něj napsány energie:**

„Často se překloupí do dospělosti s nějakým dluhem, jak jim je osmnáct, tak se využije, že to je v rodině někdo, kdo je bez dluhů a můžou se na něj napsat energie. To je běžnej jev v těch nízkopříjmových rodinách. Takže to se děje často, pro ně je to norma žít s dluhem.“ (zástupkyně organizace Květina, z. s.)

Se zadlužeností dětí do 18 let se zástupci organizace neseťkávají. Organizace Květina, z. s. poskytuje dluhové poradenství v rámci SAS. Sociální pracovníci SAS nepřístupují komplexně k řešení zadluženosti v rodině, v takovém případě odkazovali na nebo nyní po skončení projektu na odborníci na dluhové poradenství. V rámci SAS se sociální pracovníci zaměřují především na posilování finanční gramotnosti v rodině, která je podle zástupců organizace v rodině velmi slabá. Finanční gramotnost je sociálními pracovníky poskytována individuálně v jednotlivých rodinách a obsahuje témata jako nakládání s financemi, hospodaření v domácnosti, motivace ke zvyšování příjmů nebo možnosti nárokových dávek.

6.1.3 Celkové zhodnocení dopadu

Dluhové poradenství bylo jednou z klíčových aktivit realizovaných organizací Květina, z. s. v rámci projektu Šance pro každého. V rámci něho byl zřízen **realizační tým**, který byl kromě odborné garantky složen z odbornice na dluhové poradenství, jejíž úvazek byl v rozsahu 0,4 úvazku, a odborníka v právní oblasti. Dále byla zajištěna spolupráce se dvěma terénními pracovníky Květiny, z. s., kteří informovali klienty o možnosti využití konzultace s dluhovým poradcem v dluhové poradně a zajišťovali dluhové poradenství v rámci terénních služeb. Dluhové poradenství bylo poskytováno dvakrát týdně čtyři hodiny ve dvou kancelářích, jedna z kanceláří fungoval od 8 do 12 hodin, druhá ve středu od 13 do 17 hodin.

K propagaci a informovanosti ohledně dluhového poradenství bylo využito několik různých zdrojů. Bylo využito letáků, které byly distribuovány do veřejných institucí (např. na Městského Úřadu města Dubí, u lékařů, na Odbor školství a sociálních služeb MÚ Dubí), dále byly letáky předány relevantních sociálním službám. Dále byly vytvořeny plakáty, které byly vyvěšeny na informačních deskách ve městě. Informace o dluhovém poradenství byly také zveřejněny na webových stránkách města, organizace Květina, z. s. a Dubském zpravodaji. Podle zástupců organizace bylo využito všech možných zdrojů k propagaci.

Podle průběžných zpráv o realizaci zakázky bylo od počátku realizace dluhového poradenství podpořeno 49 osob. Přičemž indikátor klíčové aktivity dluhového poradenství byl stanoven na 45 osob, které využívaly podporu nižší než 40 hodin. Nadbagatelní podporu, tedy podporu v rozsahu 40 a více hodin, získalo 15 osob z čehož s 11 mělo uzavřenou dohodu o spolupráci. Tento počet byl limitem pro naplnění indikátoru, i ten se proto podařilo naplnit. Podle oslovených aktérů však bylo poměrně složité tento indikátor 40 hodin práce s klientem naplnit, a to i v rámci ostatních klíčových aktivit projektu Šance pro každého.

Celkově proběhlo 569 setkání s klienty, včetně realizovaných kontaktů a intervencí. **Podle zástupců bylo v rámci projektu problematické vykázat 40 hodin práce s klientem, protože mohla být vykazována pouze práce v dluhové poradně, nikoli v rámci terénních služeb.**

Organizace Květina, z. s. nemá s akreditací Ministerstva spravedlnosti k poskytování oddlužení. Nejbližší organizace, které tuto akreditaci mají, se nacházejí v Teplicích, Litvínově, Ústní nad Labem nebo Bílině. **Podle Průběžné zprávy o realizaci zakázky v rámci projektu Šance pro každého, měli pracovníci zpětnou vazbu od třech osob o tom, že se jim podařilo vstoupit do oddlužení díky podpoře pracovníka a předaným kontaktům.** Na základě dat z Mapy bankrotů sice roste poměr počtu osob v osobním bankrotu vůči osobám v exekuci, zatím co v roce 2018 tento poměr činil 12,21 %, v roce 2021 činil 13,50 %. Ve srovnání s SO ORP Teplice, kde tento poměr činil 15,76 % a v Ústeckém kraji, kde činil 15,73 %⁹, je ale v Dubí tento poměr nižší o dva procentní body a může tak odrážet menší saturaci území dluhovým poradenstvím nebo jeho nižší úspěšnost.

Projekt byl realizován od března 2017 do února 2020. Během této doby i poté docházelo k poklesu celkového počtu v exekuci v Dubí (viz Graf 2). Klesající trend v počtu osob v exekuci kopíroval pokles v SO ORP Teplice, Ústeckém kraji a ČR. Zároveň ve všech těchto oblastech došlo k poklesu počtu celkového počtu exekucí. Vliv poklesu počtu osob v exekuci a celkového

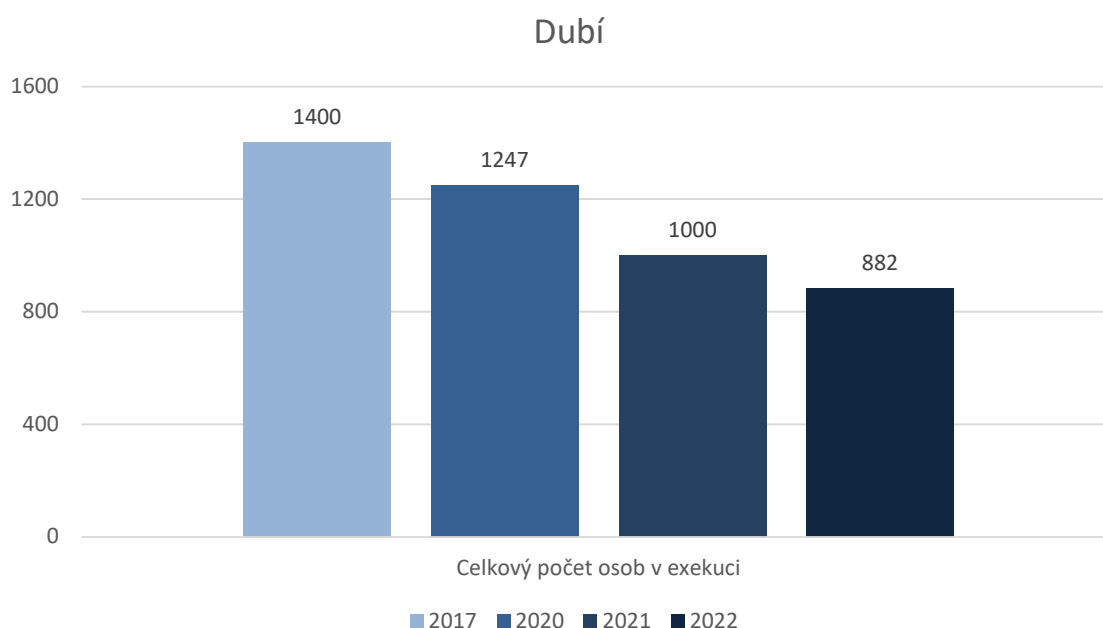
⁹ Zdroj: Mapa bankrotů

počtu exekucí v Dubí tak nelze přikládat pouze realizované aktivitě dluhového poradenství v rámci projektu Šance pro každého.

Oproti tomu v Dubí docházelo ke zvýšení počtu osob s 10 a více exekucemi (viz Graf 3). Tento trend byl také totožný se zvyšujícím se počtem osob v ORP Teplice, tak Ústeckém kraji.¹⁰ **Zatím co poměr osob s 10 a více exekucemi činil v Dubí v roce 2017 13 %, ke konci roku 2021 činil tento poměr 24 %.** Zatím co tedy dochází k celkovému snížení počtu osob, které mají exekuci, dochází zároveň k růstu počtu osob, které mají 10 a více exekucí, a to jak v Dubí, tak v ORP Teplice a Ústeckém kraji. Narůstá tak počet osob, pro které je z důvodu vysoké zadluženosti řešení finanční situace velice složité. Podle zástupců organizace navíc zlepšení situace lidí, kteří mají dluhy, nenapomáhá fakt, že město Dubí nemá sociální byty.

Co se týče věkového rozložení dlužníků v Dubí, během sledovaných let se příliš nezměnilo. Podle dat poskytnutých Exekutorskou komorou ČR, se podíl dětí a mladistvých pohybuje kolem 1 %. Podíl osob ve věku 18-29 se pohybuje okolo 12-14 % a seniorů ve věku 65 let a starších se pohybuje mezi 9 až 12 %. Přesto podle zástupců Květiny, z. s. přibývalo v posledních letech klientů seniorského věku. V roce 2021 tvořila tato věková kategorie seniorů třetinu všech klientů terénního programu.

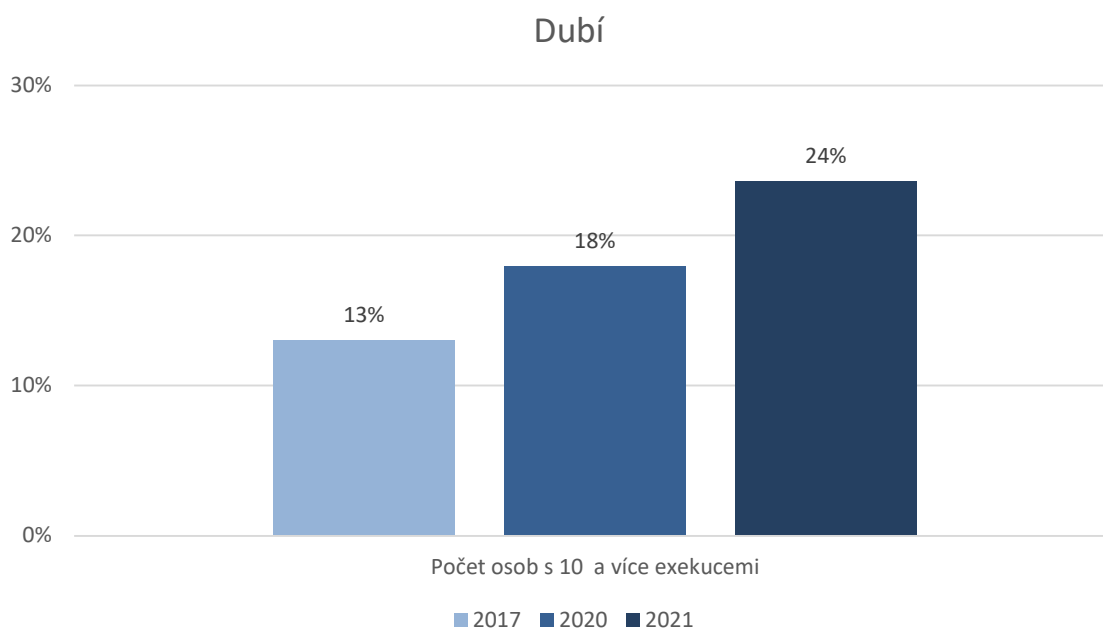
Graf 2 Celkový počet osob v exekuci v Dubí během let 2017–2022

Zdroj dat: Exekutorská komora ČR

¹⁰ Za ČR tato data nejsou dostupná za rok 2022

Graf 3 Počet osob v 10 a více exekucemi v Dubí během let 2017-2021

Zdroj dat: Exekutorská komora ČR

Podle zástupců organizace je složité hodnotit, zda byla dostatečná personální kapacita dluhových poraden, protože ze strany klientů nebyl o službu takový zájem, jaký předpokládali. Roli podle zástupců mohla hrát na nižším zájmu krátká doba poskytované služby, protože trvá zhruba rok až dva, než se služba dostane do povědomí lidí. Přičemž projekt Šance pro každého trval tři roky. Což byla krátká doba pro dlouhodobou spolupráci s klienty. Vliv mohla mít také omezená možnost anonymity v rámci města, které má necelých osm tisíc obyvatel. **Již z evaluační zprávy v roce 2020 (Büchlerová, 2020) však vyplývá, že s ohledem na rozsah zadluženosti, místní kapacity dluhového poradenství nenaplnily potřebu obyvatel Dubí.**

Přesto, že kapacity dluhového poradenství nenaplnily potřebu obyvatel Dubí, a služba nebyla využívána na tolik, jak zástupci organizace předpokládali, lze zcela jednoznačně mluvit o přínosech realizace klíčové aktivity v Dubí. **Díky projektu získala organizace Květina, z.s. odborné know how v oblasti dluhové problematiky a dluhového poradenství,** které v rámci terénních služeb využívá i po skončení projektu. Dluhové poradenství v současné době poskytuje v rámci terénní služby. Kanceláře dluhové poradny byly v provozu pouze po dobu projektu.

Shrnutí silných a slabých stránek dluhového poradenství v Dubí:

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zřízení dvou kanceláří dluhového poradenství. ▪ Každá z kanceláří dluhového poradenství oslovila rozdílné klienty s rozdílnými zakázkami. Umístění jedné z kanceláří tak přilákalo klienty, kteří běžně nevyužívají sociální služby. ▪ Spolupráce s terénními službami organizace Květina, z. s., umožnila v rámci těchto služeb poskytovat poradenství a odkazovat na dluhovou poradnu. ▪ Získání odborných znalostí a know how sociálních pracovníků organizace Květina, z. s., kteří jej využívají i po skončení projektu. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Problematické vykazování indikátoru, tj. osob, které využívaly podporu 40 a více hodin. ▪ Malý zájem o dluhové poradenství, které mohlo být způsobeno krátkým trváním projektu, během kterého si organizace teprve získávala důvěru ke klientům a nezbyl čas na dlouhodobou spolupráci s klienty, ▪ Obtížné zajištění anonymity v rámci města s necelými osmi tisíci obyvateli. ▪ Cílová skupina byla v projektu definovaná do 65 let, i přesto, že především během posledních let rostla věková kategorie klientů seniorského věku. ▪ Organizace Květina, z. s. není registrovaným subjektem pro poskytování oddlužení a musí proto spolupracovat s organizacemi, které oddlužení mohou poskytovat. Za některými musí klienti dojíždět. ▪ Přerušování provozu kanceláří dluhového poradenství kvůli ukončení projektu Šance pro každého, které tak znemožňuje pokračovat v dlouhodobé práci s klienty.

6.2 Naplňování cílů KPSVL

Klíčovým východiskem tvorby strategického plánu sociálního začleňování je **koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám** (KPSVL), který je v Metodice KPSVL definován jako: „Zajištění adresnosti, koordinace, konzistence a synergie místních opatření sociální integrace založených na lokálních potřebách, která budou realizována prostřednictvím specifického mechanismu financování z prostředků ESIF (Metodika koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám [online], 2021)“. Následující část evaluační zprávy se proto zaměřuje na ověření premis KPSVL a analyzuje, do jaké míry realizace opatření vycházejících ze strategického plánování splňuje preferované principy, jimiž **je adresnost, koordinace, konzistence a synergie**. Kromě uvedených principů se věnujeme také **udržitelnosti**, kterou chápeme jako podmínku pro dlouhodobý efekt KPSVL.

6.2.1 Adresnost (relevance) a konzistence s potřebami cílové skupiny

V Dubí se podle dostupných analýz nachází odhadem 500 sociálně vyloučených osob nebo osob sociálním vyloučením ohrožených. Ve městě nelze mluvit o homogenní koncentrované a prostorově ohraničené sociálně vyloučené lokalitě. Jedna se spíše o tzv. mikrolokality, které jsou tvořeny jednotlivými domy, jejichž koncentrace v ulicích je nízká, a v jejichž sousedství je běžná populace. Podle Situační analýzy města Dubí z roku 2018 se počet takových objektů zvýšil na 41. Podle indexu sociálního vyloučení spadá Dubí mezi obce s vyšším zatížením sociální vyloučení. Projekt Šance pro každého je cílený na komplexní podporu osob ohrožených sociálním vyloučením a na zvýšení uplatnitelnosti těchto ve společnosti a na trhu práce prostřednictvím realizace jednotlivých klíčových aktivit. Jednou z těchto aktivit je i dluhové poradenství. **Cíle a opatření SPSZ v oblasti dluhů byly vhodně adresované a naprosto relevantní pro řešení aktuální dluhové situace sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených obyvatel.**

Co se týče nastavení klíčových aktivit projektu Šance pro každého, měly určité limity. Jedním z limitů byla definice cílové skupiny, která byla ohraničena věkovou hranicí 65 let. Klienti dluhové poradenství přitom byli i klienti seniorského věku, jejichž počet se v posledním roce zvyšoval. I přesto, že se podařilo naplnit indikátory projektu v počtu podpořených osob, aktéři zmiňují problematiku naplnit indikátor práce 40 hodin s klientem, protože tato práce mohla zahrnovat pouze práci v rámci dluhové poradny, nikoli v rámci terénní práce. Podle zástupců Květiny, z. s. byl také projekt nastavený na poměrně krátkou dobu tří let, která byla krátká na to vytvořit si důvěru u klientů a dlouhodobě s nimi pracovat.

6.2.2 Koordinace a synergie na úrovni opatření

Koordinace a synergie jsou definovány jako dobře synchronizované a propojené působení ve více tematických oblastech. V tomto ohledu docházelo k propojení především v rámci terénních služeb, které mohly řešit životní situaci klienta nejen z hlediska finanční situace, ale také z hlediska bydlení nebo zaměstnání. Komplexní služby je však organizace schopná poskytovat pouze z financí projektu. V současné době, kdy je projekt ukončen, organizace neprovozuje dluhové poradny a nemůže využívat právních služeb, které měla k dispozici v době projektu. V současné době organizace poskytuje dluhové poradenství pouze v rámci terénních služeb díky poskytnutí know how ohledně této problematiky, které získala v rámci projektu. Současné služby organizace tak nejsou komplexní a nemohou plně podpořit své klienty.

6.2.3 Udržitelnost

V současné době je ve fázi schvalování na zastupitelstvu města Dubí Plán sociálního začleňování města Dubí na období 2022–2026 a dále zástupci města také zvažují, jakým oblastem se budou v dalším období věnovat. V dalším období by zástupci města opět rádi spolupracovali s organizací Květina, z. s., se kterou již mají dlouholetou zkušenost. Jak již bylo řečeno výše, bez finanční podpory z projektu organizace nemůže poskytovat komplexní podporu klientům v oblasti dluhové problematiky. Návaznost dalšího projektu je proto zásadní.

6.3 Spolupráce aktérů a ASZ

Spolupráce města Dubí a ASZ je všeobecně oslovenými aktéry hodnocena velmi kladně. Aktéři hodnotí především roli ASZ, která přinesla změnu uvažování města o sociálním začleňování a jeho řešení. Dále ASZ přinesla jak odborný vzhled do problematiky a funkční návody k řešení problémů města, tak nový způsob organizace práce jednotlivých aktérů. Zcela zásadní pro nastartování integračních procesů bylo získání poskytovatele služeb, který v Dubí chyběl. Díky aktivnímu přístupu města byla navázaná spolupráce s organizací Květina, z. s., jež se stala komplexním poskytovatelem chybějících sociálních služeb. Pro tuto organizaci bylo zásadní vybudování komunitního centra z projektu IROP, které tvoří pro organizaci zázemí.

V rámci Lokálního partnerství byly ustanoveny čtyři tematické pracovní skupiny, na kterých se scházejí všechny relevantní partneři z města nebo jeho okolí, kteří situaci ve městě ovlivňují. Podle dotazovaných aktérů jsou pracovní skupiny zaměřené především na výměnu zkušeností a předávání informací. Podle některých jsou však pracovní skupiny příliš obecné a teoretické. Informace, které jsou na pracovních skupinách předávány, jsou těžce aplikovatelné na konkrétní činnosti.

V rámci Lokálního partnerství bylo dále ustanoveno Odborné kolegium, které vzniklo na základě projektu Šance pro každého a bylo složené ze členů Lokálního partnerství. Cílem Odborného kolegia byla případová setkání ve složení rodiče, zástupců základní školy, sociálních služeb a případně i dalších aktérů, a komplexního řešení situace klientů. Díky složení členů kolegia byly jednotlivé případy klientů řešeny komplexně. Oslovení aktérů oceňovali možnost seznámit členy Odborného kolegia se situací klientů a jejich komplexní problematikou. Podle některých aktérů však nebyla případová setkání dostatečně a profesionálně připravena.

Jak dokresluje citace jednoho z aktérů níže, celkově je aktéry vnímá spolupráce s ASZ velmi pozitivně. Aktéři ASZ hodnotí jako partnera, na kterého se mohou obrátit, který poskytuje aktuální informace a který také motivuje aktéry k naplánovaným cílům a projektům:

„A myslím, že ta spolupráce je dobrá. Kdykoliv potřebujeme poradit, můžeme se na ně obrátit, sami sem chodí, dávají nám informace aktuální, co se děje, máme dobrou spolupráci.“ (zástupce MAS Cínovecko, o.p.s.)

Podle některých zástupců města a MAS Cínovecko, o.p.s. ASZ motivuje aktéry ke zlepšování poskytovaných služeb a stupňování úrovně práce. Aktéři v této souvislosti zmiňují návazný projekt Podpora komunitní práce ve městě Dubí, který byl realizován v období 5/2020–6/2022. Podle aktérů však na projekt související s komunitní prací ještě nemají dostatek zkušeností a v dalším období by proto uvítali projekty podobné projektu Šance pro každého.

Shrnutí silných a slabých stránek lokálního partnerství:

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podařilo se ustanovit udržitelné platformy, spolupráce mezi místními aktéry by pravděpodobně dále fungovala i bez přítomnosti ASZ ▪ Aktivní přístup města k problematice sociálního začleňování a motivace města se v budoucnosti touto problematikou zabývat. ▪ Dlouholetá spolupráce města Dubí s neziskovou organizací Květina, z. s., která je komplexním poskytovatelem dříve chybějících sociálních služeb ve městě. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Město nemá sociální bydlení, kterým by pomohlo komplexně řešit situaci lidí s vysokou zadlužeností. ▪ Informace předávané od zástupců ASZ jsou podle aktérů někdy příliš koncepční, teoretické a těžko přenositelné do konkrétních činností.

7 Závěry evaluace a doporučení

Za dobu fungování ASZ došlo v Dubí k pozitivním změnám v procesu sociálního začleňování. Podařilo se zmapovat rozsah sociálního vyloučení a vytvořit celou řadu strategických dokumentů, které přispívají k řešení tohoto problému. Spolupráce s ASZ je aktéry vnímaná jako přínosná, oceňovaná je role ASZ v nastartování změny v uvažování o sociálním začleňování a jeho řešení, podpora aktivity organizace Květina, z. s., která se stala poskytovatelem komplexních sociálních služeb ve městě. Dále aktéři oceňují schopnost ASZ motivovat aktéry k naplánovaným cílům a projektům, dále v roli informační a poradní.

V rámci evaluačního šetření byl hodnocen dopad vzešlý z priorit v oblasti dluhů v SPSZ – snižování zadluženosti obyvatel obce. Tato priorita byla realizována jako jedna z klíčových aktivit v rámci projektu Šance pro každého. **I přesto, že tento projekt vykazuje určité limity v nastavení indikátorů ve vykazování práce s klienty, věkové hranice cílové skupiny nebo délce realizace, měl projekt zásadní vliv na získání zkušeností a know how sociálních pracovníků v této oblasti dluhového poradenství.**

Souhrn závěrů a doporučení:

Číslo	Závěr	Doporučení
1.	Přetrvávající problém předluženosti obyvatel. V současné době navíc organizace Květina, z. s. neposkytuje komplexní služby, které poskytovala v rámci projektu Šance pro každého.	Navázat na projekt Šance pro každého a pokračovat v nastaveném systému práce a znovu zprovoznit dluhové poradny.
2.	Limity v nastavení dluhového poradenství v rámci projektu Šance pro každého – problematiky vykazování práce s klienty nad 40 hodin, věková hranice cílové skupiny je nastavena na 65 let, mezi klienty však přibývají senioři nebo délce realizace. Tříletý projekt neposkytoval dostatečný prostor pro vytvoření důvěry mezi organizací a klienty a pro další dlouhodobou spolupráci.	V rámci nového projektu snížit počet podpořených klientů 40 hodin práce, nastavení cílové skupiny nad 65 let, prodloužit délku realizace projektu.
3.	Jedním z důvodů, proč byl o služby menší zájem, než se očekávalo, mohla být obava z narušení anonymity.	Zajištění anonymity – poskytování dluhového poradenství na méně frekventovaném místě
4.	Finanční odbor městského úřadu Dubí nemá aktuálně přehled o věkové struktuře dlužníků vůči obci.	Zavedení databáze dlužníků vůči obci, jejíž součástí bude věková struktura dlužníků tak, aby mohly být informace o dluhovém poradenství cíleny na tyto věkové skupiny, stejně jako konkrétní opatření.

Seznam tabulek

Tabulka 1 Obce ústeckého kraje dle bodového rozpětí indexu sociálního vyloučení v roce 2018	9
Tabulka 2 Vývoj indexu sociálního vyloučení během let v Dubí	10
Tabulka 3 Vývoj hodnot indikátorů indexu sociálního vyloučení během let v Dubí.....	10
Tabulka 4 Přehled osob v exekuci a počtu exekucí k 31.12.2017	11
Tabulka 5 Přehled osob v exekuci a počtu exekucí k 4.3.2020	11
Tabulka 6 Přehled osob v exekuci a počtu exekucí k 31.12.2021	11
Tabulka 7 Přehled osob v exekuci a počtu exekucí k 30.6.2022	12
Tabulka 8 Porovnání množství vyplacených dávek hmotné nouze v Dubí, SO ORP Teplice, Ústeckém kraji a ČR vždy za průměrný měsíc v daném roce	14
Tabulka 9 Meziroční srovnání počtu příjemců příspěvků na živobytí v jednotlivých ulicích vždy za prosinec daného roku (v roce 2022 za červen).....	15
Tabulka 10 Meziroční srovnání počtu příjemců doplatku na bydlení v jednotlivých ulicích vždy za prosinec daného roku (v roce 2022 za červen)	15
Tabulka 11 Meziroční srovnání podílu nezaměstnaných osob v Dubí, ORP Teplice, Ústeckém kraji a ČR.....	15
Tabulka 12 Vývoj dlouhodobě nezaměstnaných UoZ v Dubí.....	15
Tabulka 14 Priority a cíle evaluované na základě tematického zúžení.....	20
Tabulka 15 Přehled projektu věnující se dluhovému poradenství v Dubí.....	22
Tabulka 16 Přehled klíčových evaluačních ukazatelů dopad 1.....	23

Seznam grafů

Graf 1 Podíl věkových skupin v exekuci v Dubí.....	12
Graf 2 Celkový počet osob v exekuci v Dubí během let 2017–2022	30
Graf 3 Počet osob v 10 a více exekucemi v Dubí během let 2017-2021	31

Seznam schémat

Schéma 1 Propojení priorit, cílů (opatření) a dopadů SPSZ Dubí	21
--	----

Seznam obrázků

Obrázek 1 Vývoj počtu osob v osobním bankrotu v Dubí	13
--	----

Seznam literatury

ASZ. 2018. Rukověť evaluátora. Interní dokument.

Büchlerová, D. (2018). *Situační analýza města Dubí. Závěrečná zpráva z výzkumného screeningu v Dubí.* Agentura pro sociální začleňování. [Situační analýza města Dubí \(socialni-zaclenovani.cz\)](https://socialni-zaclenovani.cz)

Büchlerová, D. (2020). *Evaluační zpráva Dubí.* Agentura pro sociální začleňování. [Microsoft Word - EZ Dubí \(socialni-zaclenovani.cz\)](https://socialni-zaclenovani.cz)

ICL Management (2013). *Město Dubí. Situační analýza formou aplikovaných výzkumů.* ICL Management. [Obec Dubí \(socialni-zaclenovani.cz\)](https://socialni-zaclenovani.cz)

Korecká, Z., Lang, P. & Kopecká, Z. (2020). *Rozsah sociálního vyloučení v Ústeckém kraji.* Agentura pro sociální začleňování.

Lang, P. & Matoušek, R. (2020). *Metodika pro posouzení míry a rozsahu sociálního vyloučení v území.* Agentura pro sociální začleňování.

MPI (2021). *Místní plán inkluze města Dubí pro období 2021-2023.* Agentura pro sociální začleňování. [MPI-Dubí.pdf \(socialni-zaclenovani.cz\)](https://socialni-zaclenovani.cz)

SPSZ (2015). *Strategický plán sociálního začleňování Dubí 2016–2018.* Lokální partnerství Dubí. [SPSZ Dubi 2016-2018.pdf \(socialni-zaclenovani.cz\)](https://socialni-zaclenovani.cz)

SPSZ (2018). *Strategický plán sociálního začleňování Dubí 2018-2018. Revize č. 1 – Plán vzdálené podpory Dubí pro období 2018-2021.* Lokální partnerství. [plán-vzdálené-podpory-Dubí-2016-2018.pdf \(socialni-zaclenovani.cz\)](https://socialni-zaclenovani.cz)

PSZ (2022). *Plán sociálního začleňování města Dubí na období 2022–2026.* Agentura pro sociální začleňování.

TAP (2019a). *Tematický akční plán města Dubí pro oblast možností práce s komunitou v místní části Pozorka.* Agentura pro sociální začleňování. [TAP Dubí.pdf \(socialni-zaclenovani.cz\)](https://socialni-zaclenovani.cz)